

การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ
ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ประเมษฐ์ บุญเชิดชู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

THE ENVIRONMENTAL MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AFFECTING TEACHERS ACTIVE LEARNING MANAGEMENT UNDER THE
OFFICE OF LOEI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

The logo of Mahamakut Buddhist University is a large, intricate emblem. It features a central shield with a sunburst at the top, a stupa in the middle, and a lotus flower at the bottom. The shield is flanked by two lions and a banner with Thai script. Above the shield is a large, multi-tiered umbrella. The entire emblem is surrounded by a wreath of lotus flowers and leaves.

PORRAMET BOONCHOETCHOO

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATION ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2025

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
ชื่อนักศึกษา	ประเมษฐ์ บุญเชิดชู
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล)

กรรมการ

(พระครูปลัดจักรพล สิริธโร, ดร.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์อร สดเอี่ยม)

กรรมการ

(ดร.กรรณิกา ไวโสผา)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
ชื่อนักศึกษา	ปรเมษฐ์ บุญเชิดชู
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล

การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 26 คน และครูผู้สอน จำนวน 275 คน รวมทั้งทั้งสิ้น 301 คน โดยใช้ตารางการประมาณของกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 301 คน โดยทำการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 35 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.838 และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เท่ากับ 0.916 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธี Stepwise ผลการวิจัยพบว่า

1) การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3) การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ เท่ากับ 0.332 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ได้แก่ ได้แก่ ด้านวิชาการ (X_3) และด้านการบริหารจัดการ (X_2) ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.550 สามารถพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ได้ร้อยละ 30.02 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 และสามารถสร้างสมการในการพยากรณ์ และสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 1.784 + 0.355(X_3) + 0.249(X_2)$ และในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z} = 0.353(Zx_3) + 0.243(Zx_2)$

คำสำคัญ: การจัดการสภาพแวดล้อม, ผู้บริหารสถานศึกษา, การเรียนรู้เชิงรุก

ABSTRACT

Thesis Topic	THE ENVIRONMENTAL MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING TEACHERS ACTIVE LEARNING MANAGEMENT UNDER THE OFFICE OF LOEI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1
Student's Name	PORRAMET BOONCHOETCHOO
Degree Sought	Master of Education
Program	Education Administration
Anno Domini	2025
Advisor	Assistant Professor Dr. Chakgrit Podapol

This research aimed to: 1) study the management of the learning environment by school administrators, 2) study active learning management of teachers, 3) examine the relationship between school administrators' management of the learning environment and teachers' active learning management, and 4) develop a predictive equation for school administrators' management of the learning environment that affects teachers' active learning management under the Office of Loei Primary Educational Service Area 1. The sample group consisted of 301 participants, including 26 school administrators and 275 teachers, selected using stratified random sampling based on Krejcie and Morgan's sample size table. The research instrument was a 35-item questionnaire on school administrators' environmental management affecting teachers' active learning management. The questionnaire used a 5-point Likert scale and showed reliability coefficients of 0.838 for environmental management and 0.916 for active learning management. The data were analyzed using mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis via the stepwise method.

The findings revealed that:

- 1) The overall management of the learning environment by school administrators under the Office of Loei Primary Educational Service Area 1 was at a high level.

2) Teachers' active learning management was also at a high level.

3) The relationship between school administrators' environmental management and teachers' active learning management was positively correlated at a rather low level, with a correlation coefficient of 0.332, statistically significant at the .01 level.

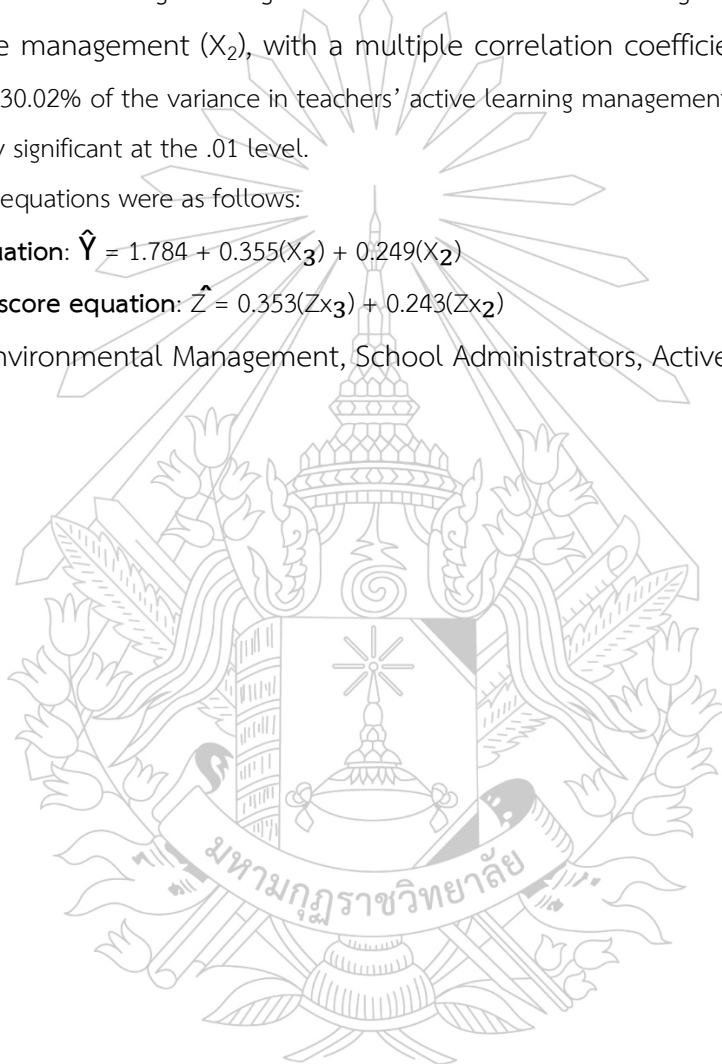
4) The school administrators' environmental management factors affecting teachers' active learning management were academic management (X_3) and administrative management (X_2), with a multiple correlation coefficient (R) of 0.550, accounting for 30.02% of the variance in teachers' active learning management. The prediction was statistically significant at the .01 level.

The predictive equations were as follows:

Raw score equation: $\hat{Y} = 1.784 + 0.355(X_3) + 0.249(X_2)$

Standardized score equation: $\hat{Z} = 0.353(Zx_3) + 0.243(Zx_2)$

Keywords: Environmental Management, School Administrators, Active Learning

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้เมตตาให้ความรู้ ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และตรวจแก้ไขงานตลอดเวลาในการดำเนินการจัดทำ อีกทั้งยังคอย กระตุ้นให้ทำงานตามแผนที่วางไว้ พร้อมทั้งให้กำลังใจในการทำงาน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและถือเป็น พระคุณอย่างสูงยิ่ง จึงขอกราบ ขอบพระคุณท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ และให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณ ผศ.เอกภูมิ อิมอก ผศ.ดร.ชัชณพงษ์ ศรีจันทร์ ดร.กรรณิกา ไวโสภา ดร.สุจิตรา ไชโยแสง และนางรัชดา สืบผาง ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม และให้ คำแนะนำในการจัดทำแบบสอบถามในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณพี่น้องสาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา และให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ไม่ได้กล่าวถึง ณ ที่นี้

คุณงามความดีและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณของ บิดา มารดา และครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจ ตลอดจนพี่น้องและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกท่าน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมที่สำคัญยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ปรเมษฐ์ บุญเชิดชู

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	จ
ABSTRACT	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2. คำถามการวิจัย.....	5
1.3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.4. สมมุติฐานของการวิจัย	5
1.5. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.6. ขอบเขตของการวิจัย	6
1.7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.8. คำนียามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร	11
2.2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู.....	28
2.3. สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	53
2.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
3.3. การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ	64
3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66

3.6. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4.1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
4.2. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	71
4.3. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1.....	72
4.4. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1.....	76
4.5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร สถานศึกษาสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1.....	82
4.6. ผลการวิเคราะห์การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1	88
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
5.1. สรุปผลการวิจัย	95
5.2. อภิปรายผลการวิจัย.....	99
5.3. ข้อเสนอแนะ	106
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	113
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	114
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย	115
ภาคผนวก ค ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC).....	118
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการ Try-out	126
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability Analysis)	129
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อวิจัย.....	131
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล	140
ภาคผนวก ซ ค่าถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis).....	141
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	144

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์ องค์ประกอบของการจัดการสภาพแวดล้อม ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	20
ตารางที่ 2.2 องค์ประกอบด้านกายภาพ นโยบายศัพท์ และตัวบ่งชี้ของด้านกายภาพ.....	23
ตารางที่ 2.3 องค์ประกอบด้านวิชาการ นโยบายศัพท์ และตัวบ่งชี้ของด้านวิชาการ	25
ตารางที่ 2.4 องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ นโยบายศัพท์ และตัวบ่งชี้ของ ด้านการบริหารจัดการ.....	27
ตารางที่ 2.5 วิเคราะห์และสังเคราะห์ องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	41
ตารางที่ 2.6 องค์ประกอบการออกแบบการเรียนรู้ นโยบายศัพท์ และตัวบ่งชี้ของการออกแบบ การเรียนรู้	45
ตารางที่ 2.7 องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ นโยบายศัพท์ และตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและ การลงมือปฏิบัติ.....	48
ตารางที่ 2.8 องค์ประกอบการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี นโยบายศัพท์ และตัวบ่งชี้ ของการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี	50
ตารางที่ 2.9 องค์ประกอบการวัดประเมินผลการเรียนรู้ นโยบายศัพท์ และตัวบ่งชี้ของ การวัดประเมินผลการเรียนรู้.....	53
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามขนาดของโรงเรียน	63
ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ของผู้บริหาร และครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1.....	71
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวม และรายด้าน.....	72
ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านกายภาพ (X ₁) โดยภาพรวมและรายข้อ	73

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1	
ด้านการบริหารจัดการ (X ₂) โดยภาพรวมและรายข้อ.....	74
ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1	
ด้านวิชาการ (X ₃) โดยภาพรวมและรายข้อ	75
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน	77
ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การออกแบบการเรียนรู้ (Y ₁) โดยภาพรวม	
และรายข้อ	77
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและ	
การลงมือปฏิบัติจริง (Y ₂) โดยภาพรวมและรายข้อ.....	79
ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี (Y ₃)	
โดยภาพรวมและรายข้อ	80
ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y ₄)	
โดยภาพรวมและรายข้อ	81
ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร	
สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1	83
ตารางที่ 4.12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของ	
ผู้บริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การออกแบบการเรียนรู้ (Y ₁).....	85
ตารางที่ 4.13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของ	
ผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและ	
การลงมือปฏิบัติจริง (Y ₂).....	86

ตารางที่ 4.14	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของ ผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี (Y ₃)	87
ตารางที่ 4.15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของ ผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y ₄)	88
ตารางที่ 4.16	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณการจัดการสภาพแวดล้อมของ ผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวม.....	89
ตารางที่ 4.17	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณการจัดการสภาพแวดล้อมของ ผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การออกแบบการเรียนรู้ (Y ₁).....	90
ตารางที่ 4.18	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณทักษะการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเลย เขต 1 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และการลงมือปฏิบัติจริง (Y ₂)	91
ตารางที่ 4.19	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณทักษะการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเลย เขต 1 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี (Y ₃).....	92
ตารางที่ 4.20	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณทักษะการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเลย เขต 1 การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ (Y ₄)	93

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1. 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ภาพที่ 2. 1 พีระมิดแห่งการเรียนรู้ (Learning Pyramid) Source : (Dale E., 1969 : p. 108)	30

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความท้าทายด้านการศึกษาศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมกับการมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องที่สำคัญของกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมอย่างทั่วถึง ครู อาจารย์ จึงจำเป็นต้องตื่นตัวและเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเตรียม ความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการนำไปดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน แนวคิดและหลักการของการจัดการเรียนการสอนที่ท้าทายการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ การสอนที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนต้องมีคุณสมบัติมากกว่าทำหน้าที่ในการสอน (Instructor) ครูผู้สอนต้องมีลักษณะของผู้ที่มีความสามารถในการชี้แนะการเรียนรู้ (Learning Coaching) ที่สามารถนำผู้เรียนไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเกิดการเรียนรู้จากการมีส่วนร่วม และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Active Learning) (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2560, หน้า 181)

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญด้านการพัฒนาการศึกษาในทุกมิติ และการเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพ คนตลอดช่วงชีวิต แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) รวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพของ คนไทยทุกช่วงวัย และนโยบายเร่งด่วน เรื่อง การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ ที่หลากหลายโดยการกำหนดนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2566 เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษา และสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม และผลักดันให้การจัดการศึกษา มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัย ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนา ทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครูบุคลากรทางการศึกษาและบุคลากรสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล และด้านการขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อเป็นการพัฒนา ประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564, หน้า 1-5) โดยจะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมภายใต้แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแนวคิด ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียน และตัวครูผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล (Individual Different) ครูผู้สอนต้องแสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของ ผู้เรียนแต่ละคน มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ในการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และ การสร้างสรรค์สร้างนวัตกรรมด้วยตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 22)

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกให้ครูสามารถบูรณาการความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การได้รับการปรึกษาชี้แนะ การนำความรู้ไปใช้ การถอดบทเรียน การสะท้อนคิด รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์และ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เกิดแรงบันดาลใจ เกิดทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญา คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรม ที่บ่งบอกถึงการมีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุ เป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 4)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องค้นหาเนื้อหาเพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ โดยการพูดคุย การเขียน การอ่าน การสะท้อน หรือการตั้งคำถาม หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหว อาจใช้เวลา 2-3 นาที หรือยาวทั้งหลักสูตรก็ได้ อาจให้ผู้เรียนทำงานคนเดียว เป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ก็ได้ และเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่า น่าตื่นเต้น สนุกสนาน ทำทลายความรู้ความสามารถ ผู้เรียนได้เรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง ได้ลงมือคิดและปฏิบัติอย่างมีความหมาย สามารถนำความรู้ไปใช้ ในชีวิตจริงได้อย่างแน่นอน อีกทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดีขึ้นและสามารถเก็บกักข้อมูลไว้ในความทรงจำ ได้นานขึ้น และยังมีประสิทธิภาพในการพัฒนากระบวนการรับรู้ในลำดับที่สูงขึ้น เช่น การแก้ปัญหา การคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ทั้งนี้ เพราะการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการสร้างกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ในการเรียน มีกิจกรรมสอดแทรกให้ผู้เรียนทำไปพร้อม ๆ กับการฟังบรรยาย มีกิจกรรมกลุ่ม หรือ กิจกรรมออนไลน์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียนอยู่เสมอ ดังนั้น จึงจัดได้ว่าการ

จัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเองอย่างแท้จริง ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปริญญช พรหมภาสิต ,2559, หน้า 21-23)

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ แนวคิดของ (สุนทรียา บุญตา และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ ,2564, หน้า 171) การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีหลักในการบริหารจัดการโดยใช้หลักการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ให้มีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการประกันคุณภาพภายในให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน ทั้งด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ในการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนและการส่งเสริมวิชาการที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักการ มีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานทุกขั้นตอนของการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา (อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทรุไทย, 2563, หน้า 76) การจัดการสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้นอกจากจะสามารถให้ความรู้ความคิดเกี่ยวกับทุกคนที่อยู่ในสถานศึกษาแล้วยังสามารถส่งเสริมให้คนรู้สึกกระตือรือร้นใคร่รู้ใคร่เรียนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข ส่งเสริมความมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนรวมทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาเพราะนักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติและฝึกปฏิบัติจริงดังนั้นสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้เรียนและช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและประสบความสำเร็จในการศึกษา (ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ, 2550)

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันซึ่งในยุคแห่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สภาพแวดล้อมทางด้านเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นอย่างมาก การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงมีความสำคัญทั้งนี้ก็เพื่อสร้างเยาวชนในยุคใหม่ให้มีความพร้อมกับการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวคิดของ (น้ำทิพย์ งามอาภาวณิชย์, 2556) ที่ได้กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ระบบการสนับสนุนที่จัดการเงื่อนไขในการเรียนรู้ของ

มนุษย์ที่ดีที่สุดช่วยสนับสนุนความสัมพันธ์ของมนุษย์ในทางบวกสำหรับการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจากความสำเร็จดังกล่าวผู้เขียนจึงได้นำเสนอบทความนี้ขึ้นเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนนักการศึกษาและบุคคลที่สนใจมีความรู้ความเข้าใจเข้าถึงแนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มากยิ่งขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ในการประยุกต์แนวคิดเพื่อพัฒนาการศึกษาสู่ผู้เรียนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพมีทักษะการเรียนรู้เพื่อใช้ชีวิตอยู่“ให้รอด” มีความรู้และทักษะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้ประเทศชาติเกิดการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 มีพันธกิจในการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถและมีความเป็นเลิศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อได้สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถ ปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ มุ่งส่งเสริมความเป็นเลิศ มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาสู่ระดับสากล จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าโดยภาพรวมแล้วประสบปัญหาทางด้านการบริหารจัดการศึกษาอย่างมาก ซึ่งมีสาเหตุหลายปัจจัยที่ทำให้เกิดประเด็นปัญหา ซึ่งมีประเด็นดังนี้ ปัญหาครูมีภาระงานมาก ปัญหาครูสอนไม่ตรงวิชาเอก และปัญหาครูขาดทักษะในการใช้สื่อที่ทันสมัย ในการเรียนการสอน จึงทำให้ส่งผลกระทบ ต่อคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นแล้วผู้อำนวยการโรงเรียน จะต้องเล็งเห็นความสำคัญและต้องดำเนินการ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนทุก ๆ ด้านอย่างเร่งด่วน เพื่อให้การศึกษาและคุณภาพของการเรียนดีขึ้นต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1, 2565)

สำหรับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการกำกับดูแลและส่งเสริมการศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำการจัดการสถานศึกษาไปใช้ในการส่งเสริม ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู การจัดการสภาพแวดล้อมสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะเพิ่ม ประสิทธิภาพในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ และ 3) ด้านการบริหาร จัดการ จากการศึกษาพบว่าการจัดการสภาพแวดล้อมดังที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ถ้าสถานศึกษาขาดการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารแล้วนั้น สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของผู้เรียนก็จะไม่สามารถพัฒนา ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะ ช่วยให้การเรียนจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การ จัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในอนาคต

1.2. คำถามการวิจัย

1.2.1 การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 อยู่ในระดับใด

1.2.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 อยู่ในระดับใด

1.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เป็นอย่างไร

1.2.4 สมการพยากรณ์การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านใดบ้าง ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

1.3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

1.3.2 เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

1.3.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

1.3.4 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

1.4. สมมุติฐานของการวิจัย

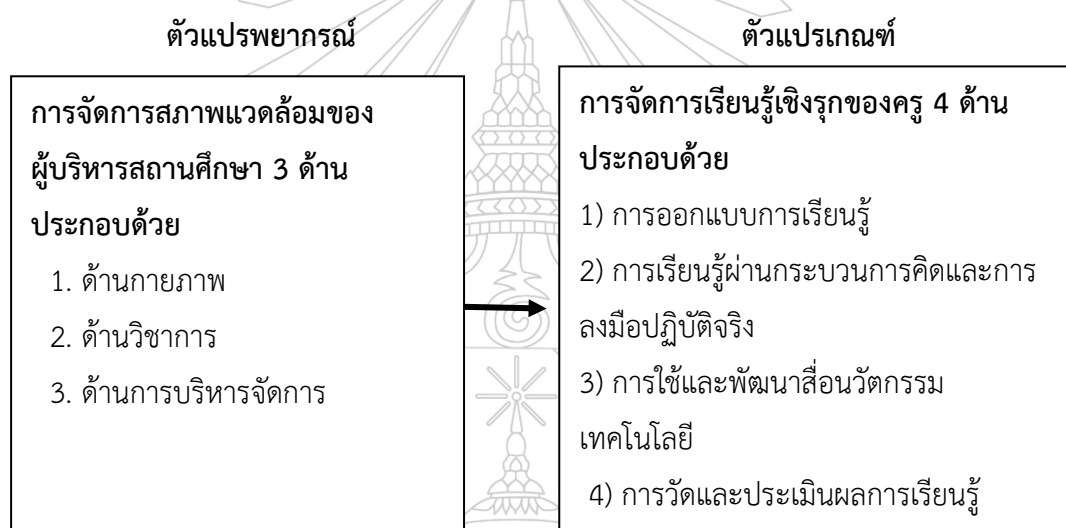
จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา สามารถตั้งสมมุติฐานการวิจัยไว้ ดังนี้

1.4.1 การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

1.4.2 มีตัวแปรพยากรณ์อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

1.5. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นตัวแปรพยากรณ์ ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบจากนักวิชาการจำนวน 17 แหล่ง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านการบริหารจัดการ ส่วนตัวแปรเกณฑ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบจากนักวิชาการจำนวน 15 แหล่ง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การออกแบบการเรียนรู้ 2) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง 3) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จากแนวคิดด้านเนื้อหาและตัวแปรดังกล่าว เสนอเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1.1 ดังนี้

ภาพที่ 1. 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6. ขอบเขตของการวิจัย

1.6.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 134 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 1,388 คน (ระบบบริการข้อมูล Big data ณ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2567)

1.6.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วยผู้บริหาร (ผู้อำนวยการสถานศึกษา) จำนวน 26 คน และครูผู้สอน จำนวน 275 คน รวมทั้งทั้งสิ้น 301 คน โดยใช้ตารางการประมาณของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 301 คน โดยทำการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยยึดตามจำนวนสัดส่วนและตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก

1.6.2 ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร ดังนี้

1.6.2.1 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มี 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านกายภาพ
- 2) ด้านการบริหารจัดการ
- 3) ด้านวิชาการ

1.6.2.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4 ด้าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ประกอบด้วย

- 1) การออกแบบการเรียนรู้
- 2) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง
- 3) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี
- 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยในครั้งนี้คาดว่าจะได้ประโยชน์ ดังนี้

1.7.1 ประโยชน์เชิงวิชาการ

1) ทำให้ได้สารสนเทศองค์ประกอบ และตัวชี้วัดของการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สามารถนำมาใช้ในบริบททางการศึกษาที่จะได้นำไปพัฒนาและต่อยอดทางด้านการบริหารสถานศึกษาต่อไป

2) สามารถนำสารสนเทศจากการวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

1.7.2 ประโยชน์ในการนำผลวิจัยไปใช้

1) ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลสารสนเทศเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขพัฒนา การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนแนวทางพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.8. คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดนิยาม เฉพาะเพื่อให้เข้าใจความหมายของศัพท์ที่ใช้ ในการวิจัยตรงกัน จึงให้ความหมายของศัพท์ ดังต่อไปนี้

1.8.1 การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานและการปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆภายในโรงเรียนที่จะช่วยส่งเสริมทักษะต่างๆให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตัวเองในทุกๆด้าน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา มีองค์ประกอบภายในซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน ความสวยงามของสภาพแวดล้อมหรือภูมิทัศน์ในโรงเรียน ความสะอาดของอาคารสถานที่ ความเป็นระเบียบ ความปลอดภัยภายในโรงเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน สามารถพัฒนาตนเองในด้านต่างๆได้ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ หมายถึง ผู้บริหารได้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และเกื้อกูล ต่อการจัดการเรียนการสอนทำให้การปรับสภาพห้องเรียน อาคารสถานที่ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยี การจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมทั้งจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการดำเนินการของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดสิ่งต่างๆภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวปฏิบัติของบุคลากรอย่างชัดเจน ในการวางแผนปฏิบัติงานและ ติดตามการประเมินผลการทำงาน การจัดสรรงบประมาณที่ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ การสร้างบรรยากาศ และความสัมพันธ์ที่ดีของบุคลากรในองค์กรให้มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม การบริหารแบบมีส่วนร่วมรวมถึงการ ส่งเสริมและสนับสนุนขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาที่ส่งผลให้บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านวิชาการ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางวิชาการที่ดีในสถานศึกษาคือการจัดระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังต้องจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ช่วยเพิ่มประสบการณ์ตรง อีกทั้งควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้เรียน สภาพแวดล้อมที่ดีเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญสู่ความสำเร็จทางการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.8.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู หมายถึง การเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคและกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมให้เกิดการฝึกปฏิบัติจริงและเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่างๆ ช่วยพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหา ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการพัฒนาศักยภาพทางสมองอย่างต่อเนื่อง วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น

การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยครูต้องศึกษาวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน กำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกเทคนิคการสอนที่เหมาะสม รวมถึงใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นอกจากนี้ ยังต้องกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และวางแผนระยะเวลาในการสอนให้เหมาะสม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะทั้งในระดับบุคคลและกลุ่ม โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูมีบทบาทในการออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดขั้นสูง การทดลอง และการสำรวจตรวจสอบ รวมถึงส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและมีประสิทธิภาพ

การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี อย่างเหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงสามารถ แสวงหาแหล่งเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มความหลากหลายในกระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้ ครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมี วิจารณญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี ทั้งนี้ ครูควรมีทักษะในการ ออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และขนาดของผู้เรียน รวมถึง สามารถผลิตสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและพิจารณา ผลลัพธ์ของการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อตรวจวัดความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรมของผู้เรียน การวัดผลมุ่งเน้นการตรวจสอบระดับความสำเร็จของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ส่วนการประเมินผลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น การประเมินผลสามารถทำได้ทั้งแบบรูปธรรม เช่น การทดสอบ และแบบนามธรรม การสังเกต พฤติกรรมหรือสัมภาษณ์ นอกจากนี้ ยังช่วยให้ครูและผู้เรียนทราบจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาเพื่อ ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

1.8.3 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบบริหารการศึกษาใน สถานศึกษา ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่กำกับดูแล ควบคุม รับผิดชอบการดำเนินการของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รับผิดชอบการ บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งของรัฐและเอกชน โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ หลักเกณฑ์ และหลักวิชาการมา ประยุกต์ รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ภายใต้หลักนิติธรรมและคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับ ความสามารถของผู้บริหารในการ ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เพื่อนำพาองค์กรไปสู่ เป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

1.8.4 ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นหัวหน้าหรือผู้นำในองค์กรนั้นๆ ทำหน้าที่ดำเนินงาน ตามเป้าหมาย โดยกำหนดกลยุทธ์และวางแผนวิธีการดำเนินการไว้ล่วงหน้า เตรียมกิจกรรมที่จะ มอบหมายงานให้กับกลุ่มคนที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด คอยกำกับดูแลบริหารงาน กระตุ้นและส่งเสริมรวมถึงจูงใจให้กลุ่มคนเต็มใจที่จะทำงานและอุทิศตัวให้กับงานจนได้ผลงานที่ ต้องการ ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม

1.8.5 ครู หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วย ผู้ดำรงตำแหน่งครู ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อให้ได้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในงานวิจัยเรื่องนี้ ซึ่งจะทำให้สามารถอธิบายตัวแปรที่ศึกษาเรื่องนี้ให้มีความชัดเจน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อม

2.1.1 ความหมายของสภาพแวดล้อม

2.1.2 ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

2.1.3 ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

2.1.4 องค์ประกอบของการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2.3 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.3 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.3.1 สภาพบริบท

2.3.2 ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร

2.1.1 ความหมายของสภาพแวดล้อม

วิชาญ สุวรรณวงศ์ (2549, หน้า 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาหมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีสิ่งช่วยกระตุ้นการเรียนรู้และไม่มีมลภาวะ

ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ (2550, หน้า 19) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่างๆภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2554, หน้า 54-55) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมไว้ว่า สภาพสภาวะ หรือสิ่งต่างๆที่อยู่รอบๆที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำสร้างขึ้น อาจเป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้อยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน และได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า พฤติกรรมของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรนั้นเกี่ยวข้อง หรือได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่พึงพอใจในการเรียนทำให้เกิดสมาธิและปัญญา

กิตติยา โพธิสาเกตุ (2561) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึง หลักวิธีการหรือกระบวนการในการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณรอบสถานศึกษา รวมถึงบรรยากาศสภาพการที่มีผลต่อการเรียนรู้แหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เอื้อต่อการสนับสนุนการเรียนรู้แบ่งได้ 2 ด้าน ดังนี้ (กิตติยา โพธิสาเกตุ, 2561) 1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปที่เป็นวัตถุและอุปกรณ์ อาทิเช่น อาคารเรียน อาคารประกอบการ ห้องเรียน ห้องศูนย์สื่อ ครุภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น รวมทั้งสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนและในห้องเรียน ดังนี้ 1.1 สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่น อาคาร บริเวณโดยรอบ สนาม โรงอาหาร ห้อง ประกอบการต่าง ๆ 1.2 สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่น สื่อการเรียนการสอน การจัดห้องเรียน เทคนิคการ สอนของครู การจัดป้ายนิเทศ เป็นต้น 2. สภาพแวดล้อมด้านการมีสัมพันธภาพ หมายถึง ความสัมพันธ์ไมตรีที่สื่อถึงการส่งเสริมสนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งมีหน้าที่ในการรองรับการเรียนการสอนและกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ ส่งผลถึงการพัฒนาการเรียนการสอน

จิตตานันท์ สุพรมอินทร์ (2560) ได้สรุปความหมายของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งต่างๆ และสภาวะแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวผู้เรียนทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมซึ่งสามารถส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางบวกและทางลบตลอดจนมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน สามารถสรุปได้ว่าการจัดการสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ สังคม และจิตวิทยา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความปลอดภัย ความสัมพันธ์ที่ดี และการพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการและทางจิตใจของผู้เรียน สถานศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้

ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี สถานศึกษาควร จัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

นรา สมประสงค์, และเสรี ลาขโรจน์ (2550, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง สภาพที่เกิดจากผลกระทบหรือปฏิสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในสถานศึกษานั้นเอง

วิชาญ สุวรรณวงศ์ (2550, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง สภาพหรือสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่โดยรอบ เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิภาพต่อคุณภาพของผู้เรียน

นิพนธ์ วรรณเวช (2554, หน้า 65) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง องค์ประกอบทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ได้แก่ บริเวณอาคาร สถานที่ แนวความคิด ความรู้สึกและบรรยากาศในสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาและการพัฒนาการด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ ของ นักศึกษาให้ไปสู่จุดหมายที่พึงประสงค์ได้

ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ (2555, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน

มยุรี สิงห์ไพเราะ (2556, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง บรรยากาศหรือสภาพการณ์ต่างๆ ในสถานศึกษาที่เป็นวัตถุประสงค์หรือตัวบุคคลตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการของนักเรียนทุกๆ ด้าน

Harold (1964, p. 233 อ้างถึงใน นันทน์ภัส หัตตะปะนิทย์, 2558, หน้า 24) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง ระบบการศึกษา ระบบการปกครองและ กิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการพัฒนาตนเอง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทักษะและความสนใจ

วิมลมาศ พุบินทร์ และณัฐธรรณ หลาวทอง (2558, หน้า 449) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อม เป็นการจัดการศึกษาที่ต้องจัดองค์ประกอบของการเรียนการสอน โดยต้องคำนึงถึงผู้เรียนในด้านปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งผู้สอน ผู้เรียน และสภาพแวดล้อมทางการเรียนนั้นต้องเหมาะสมมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน

สุทธิรัตน์ แซ่มซ้อย และคณะ (2562, หน้า 167) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมนั้นมีอิทธิพลต่อทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อได้อยู่ในสภาพแวดล้อมลักษณะใดก็ย่อมจะถูกหล่อหลอมให้กลมกลืนไปกับ

สภาพแวดล้อมนั้น ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสามารถหล่อหลอมให้นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

พัชราภรณ์ โพธิสัย (2558) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ความว่า เป็นลักษณะหรือสภาพที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกด้าน เป็นสิ่งที่มีอยู่โดยรอบทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ต่อลักษณะต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งอาคารสถานที่ การบริหารบรรยากาศทางการเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน และ ผู้บริหาร ซึ่งมีอิทธิพลและผลกระทบต่อการเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม

วิชิต เทพประสิทธิ์ (2558) มีแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ว่าเป็นสภาวะแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวผู้เรียนทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมมีผลกระทบต่อการประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้เรียนในการเรียนรู้

พระนิกร ขนติสมปนโน และคณะ (2563, หน้า 233) ได้ระบุไว้ว่า สิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นการสร้างอาคารสถานที่ การจัดหาสื่อ เทคโนโลยี อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมถึง การจัดภูมิทัศน์ ในการดำเนินการต้องมิงงบประมาณ การลงทุน ซึ่งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้การเรียน การสอนนั้นให้บรรลุตามเป้าประสงค์

นิตยา แก่นพุ่ม (2563, หน้า 68) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมกายภาพมีคุณสมบัติที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์กับมนุษย์ได้ 7 ด้าน คือ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านการรู้สึก ด้านมิติ ด้านทิศทาง ด้านสัญลักษณ์ ด้านการกระทำระหว่างกันทางสังคมและด้านการผสมผสานรวมกันทางวัฒนธรรม ซึ่งนักออกแบบและวางแผนที่ดีควรคำนึงถึงคุณสมบัติดังกล่าวของสภาพแวดล้อมกายภาพเพื่อจัดการให้เกิดความสัมพันธ์ที่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายๆท่าน สามารถสรุปความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้และการทำงานของทั้งผู้เรียนและบุคลากร สถานศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาและเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ เกิดความรักและความเข้าใจในตนเอง อีกทั้งยังซาบซึ้งในความงามของสิ่งรอบตัวนอกจากนี้ สภาพแวดล้อมที่ดีจะปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการสร้างสรรค์สิ่งดีงามแก่ผู้อื่น กลายเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ชุมชน ส่งผลให้ชุมชนและสังคมได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้นสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ย่อมเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพเพื่ออนาคต

2.1.3 ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

อรุณชัย กัณทภา (2551, หน้า 21) กล่าวถึงความสำคัญของการจัด สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในทุกๆ ด้าน ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนสภาพแวดล้อมที่

ดีหมายถึงส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการมีความปลอดภัยมีแรงจูงใจและเกิดความสุขความเต็มใจในการแสวงหาความรู้ตรงกันข้ามโรงเรียนที่ขาดการเอาใจใส่ในด้านสภาพแวดล้อมไม่เห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมจะทำให้บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดีมีบรรยากาศที่น่าเบื่อ ขาดความอบอุ่นและบรรยากาศที่เป็นมิตรและศรัทธาต่อโรงเรียนทำให้ส่วนประกอบของคำว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้ขาดความสมบูรณ์ ตามมาในที่สุด

ธเนศ ขำเกิด (2555) กล่าวถึงความสำคัญของการจัด สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า โรงเรียนทุกแห่งย่อมปรารถนาให้นักเรียนของตนมี ความสุขทั้งอยู่ที่บ้านและที่โรงเรียนทุกซ์หรือสุขที่บ้านบางครั้งโรงเรียนก็ไม่สามารถเข้าไป ช่วยผ่อนคลายเป็นได้แต่ทุกซ์หรือสุขที่โรงเรียนน่าจะเป็นความรับผิดชอบของทุกฝ่ายใน โรงเรียนการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียนจะมีส่วนในการเสริมสร้าง ความคิด จิตใจและคุณธรรมต่างๆ อันพึงประสงค์ได้โรงเรียนที่สะอาด สดชื่น ร่มรื่น เรียบง่าย สงบ แจ่มใส มีชีวิตชีวา วัสดุอาคารสถานที่ที่ได้รับการดูแลมีความเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งจะให้ครูและนักเรียนได้ใช้ตลอดเวลา ย่อมจะทำให้ครูและนักเรียนได้รับอิทธิพล ทำให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาม รักความสะอาดและความสงบ เรียบง่ายทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นไปด้วย จึงเป็นการสมควรที่โรงเรียนจะต้องพยายาม จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียนเพื่อประโยชน์และความสุขของนักเรียนโดยถ้วนหน้า

อารียา สตาร์ตัน (2556, หน้า 11) กล่าวถึงความสำคัญของการจัด สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความปลอดภัย มีแรงจูงใจทำให้เกิดความสุขและประสบผลสำเร็จ เนื่องจากสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่วัดมวลประสบการณ์แก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติ ได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้น สภาพแวดล้อมและสถานศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้เรียนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบ และประสบผลสำเร็จในอนาคต

ขวัญเรือน ภาคบุบผา (2559, หน้า 22) กล่าวถึงความสำคัญของการจัด สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนสถานศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีจะเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนกลายเป็นสถานที่ที่มีค่าของชุมชน ส่งผลให้ทุกคนเกิดความภาคภูมิใจเพิ่มความสนใจในการศึกษาและการเข้า มามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากขึ้น

คณิต สุขรัตน์ และคณะ (2560, หน้า 72 - 78) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้กำหนดนโยบายไว้ในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานตาม

นโยบายอย่างเคร่งครัดในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งด้านกายภาพ ด้านวิชาการ และด้านการบริหารให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

น้ำทิพย์ งามอจาวณิช (2559, หน้า 11) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ถือเป็นระบบการสนับสนุนที่จัดการเงื่อนไขต่างๆ ในการเรียนรู้ของมนุษย์ได้ดีที่สุด นอกจากนี้ยังช่วยสนับสนุนด้านความสัมพันธ์เชิงบวกของมนุษย์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ

อภิบาล บุญโคตร และสมหญิง จันทุไทย (2563, หน้า 76) กล่าวว่า ส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้นั้น การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีและไม่ดีของมนุษย์ สิ่งแวดล้อมที่ดีก็จะส่งผลให้มนุษย์มีพัฒนาการที่ดี ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในทุกๆด้านของผู้เรียน

สุนทรียา บุญตา และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2564, หน้า 171) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีอิทธิพลส่งต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างรอบด้านทั้งในเชิงบวก และเชิงลบ การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ดีและเหมาะสมต่อวัยของผู้เรียนจะช่วยกระตุ้น ส่งเสริมสนับสนุนต่อการรับรู้และพัฒนาการที่ดีให้แก่ผู้เรียน

สรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญและส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน สถานศึกษาที่มีบรรยากาศที่ดีจะเป็นต้นแบบที่มีคุณค่าในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชน ทำให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางที่ชุมชนภาคภูมิใจ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาดี ครูจะมีแรงจูงใจในการทำงาน เกิดความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกัน ผู้เรียนจะรู้สึกมีความสุขในการมาเรียน เกิดการพัฒนาความรู้ ความคิด และความรับผิดชอบ ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษา

2.1.4 องค์ประกอบของการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา

อารียา สดาร์ตัน (2556, หน้า 32) กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหาร จัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษามี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านการบริหาร 3) ด้านวิชาการ และ 4) สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

ณิศดา ณาส์ณัฐ (2558, หน้า 14) กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหาร จัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษามี 6 ด้าน คือ 1) สภาพแวดล้อมด้านภูมิทัศน์ 2) สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ 3) สภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย 4) สภาพแวดล้อมด้านบริหารจัดการ 5) สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน และ 6) สภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล

สาคร มหาหิงค์ (2559, หน้า 353) กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหาร จัดการสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาไว้ว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษามี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ และด้านวิชาการ

ปวีณา โภควณิช (2559, หน้า 13) กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหาร จัดการสภาพแวดล้อมใน สถานศึกษาไว้ว่า ประกอบไปด้วย การจัดสภาพแวดล้อมทาง กายภาพ ดังเช่น บรรยากาศและ สิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมทั้งบริเวณสถานศึกษาอาคาร เรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ทั้งที่สามารถ มองเห็นและจับต้องได้ในสถานศึกษาและการจัด สภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็น ความรู้สึกที่เกิดจากการอยู่และปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรใน สถานศึกษา

ยุทธีร์ แก้วทองใหญ่ (2561, หน้า 353) กล่าวถึงองค์ประกอบ การบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามี 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และ 3) ด้านการ จัดการเรียนการสอน

อภิบาล สุวรรณ โคตร และสมหญิง จันทุไทย (2563, หน้า 76) กล่าวว่า การจัด สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้มี 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อม ทาง กายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ และด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ

วิชานา อับดุลเลาะ และวุฒิชัย เนียมเทศ (2563, หน้า 233) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แบ่งออกได้เป็น 2 องค์ประกอบด้วยกัน คือ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางด้านกายภาพและทางด้านจิตวิทยา กล่าวคือ ด้านกายภาพควรจัด บรรยากาศที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้ผู้เรียนมี พัฒนาการทางการเรียนให้มากที่สุดส่วนด้านจิตวิทยานั้นควรสร้างสภาพแวดล้อมให้ ผู้เรียนเสริมสร้าง สัมพันธภาพที่ดีต่อกันและกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีเกิดเจตคติที่ดีมีความสุขใน การเรียน มีแรงบันดาลใจในการเรียนรู้

พระนิกร ขนติสมปนโน และคณะ (2563, หน้า 228) กล่าวว่า การบริหารสภาพแวดล้อมทาง การศึกษาตามหลักสัปปายะ 4 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ มีการส่งเสริมให้ บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีการจัด การอบรมพัฒนาศักยภาพ บุคลากรอย่างต่อเนื่อง ด้านกายภาพ มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ ร่มรื่น สะอาด สวยงาม มีการ จัดทำป้ายแสดงแผนผังภายในโรงเรียนเกี่ยวกับส ถานที่และอาคาร ต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีความพร้อม ด้านสถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน ด้านวิชาการ ผู้เรียน สามารถแสดงความคิดเห็นได้ ครู เปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ มีการเสริมแรง โดยให้รางวัลเป็นการชมเชยผู้เรียน

ประยูร เครือกังข์ (2563, หน้า 80) กล่าวว่า จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จะต้องพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้มี 2 ด้าน คือ 1) แหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการ คือ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ตลอดจนห้องเรียน และห้องสมุด ห้องปฏิบัติการด้านคอมพิวเตอร์ รวมถึง ห้องปฏิบัติการด้านวิทยาศาสตร์ 2) แหล่งเรียนรู้สนับสนุนวิชาการ คือห้องดนตรีศึกษา ห้องภูมิปัญญา ห้องพุทธศาสนา และสวนสมุนไพรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

นิตยา แก่นพุ่ม (2563, หน้า 68) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และ ด้านกลุ่มเพื่อน

จิราพร เครือแวงมน และธนารัตน์ ศรีพ่องาม (2563, หน้า 111) กล่าวถึง แนวทางการจัดการ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา มีแนวทางการดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอาคารสถานที่ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการบริหาร

สุทธิรัตน์ แซ่ม้อย และคณะ (2562, หน้า 167) ได้กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและมีประสิทธิผลนั้น มีองค์ประกอบ 2 ด้าน ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ประกอบด้วย ด้านอาคารสถานที่ต่างๆ ด้านครุภัณฑ์ และสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน ด้านสุขลักษณะสาธารณูปโภคตลอดจนกฎและระเบียบที่ ถูกกำหนดขึ้น
2. สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ประกอบด้วย ด้านการจัดระบบในการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และในด้านภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

พระครูใบฎีกาณชล เขมโก (2562, หน้า 193) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านอาคารสถานที่ 2) ด้านการเรียนรู้ 3) ด้านการบริหาร และ 4) ด้านกลุ่มเพื่อน ซึ่งทั้ง 4 ด้านนี้ มีความจำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ที่สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

ชลธิชา ร่มโพธิ์รี และ วรกาญจน์ สุขสดเขียว (2562, หน้า 606) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมี องค์ประกอบ 4 ด้านคือ 1) สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน 2) สภาพแวดล้อมด้านการเรียน 3) สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร และ 4) สภาพแวดล้อม ด้านอาคารสถานที่

วรรณมณี โพธิ์พันไม้ (2561, หน้า 35) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ 2) สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ และ 3) สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ

กิตติยา โพธิสาเกตุ และธัชชัย จิตรนันท์ (2561, หน้า 60) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับ องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียนภายในสถานศึกษาไว้ว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ

2 ด้าน คือ ด้านกายภาพซึ่งมี 2 ตัวชี้วัดด้วยกัน คือ สภาพภายนอกชั้นเรียนและสภาพภายในชั้นเรียน และองค์ประกอบด้านสัมพันธภาพ มี 2 ตัวชี้วัด ดังนี้ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้บริหารสถานศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน

อมรพงศ์ พันธิโกชน และจรรณี แก้วเอียน (2558, หน้า 40) กล่าวว่า การบริหารสภาพแวดล้อม 6 ด้าน คือ 1) ด้านภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม 2) ด้านอาคารสถานที่ 3) ด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านการเรียนการสอน และ 6) ด้านการจัดใช้แหล่งเรียนรู้และสัมพันธ์ชุมชน

รัฐสภา พงษ์ภิญโญ (2556, หน้า 12) ได้กล่าวถึง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มี 2 องค์ประกอบด้วยกัน ดังนี้ คือ 1) สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นโดยมนุษย์และสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ดังเช่น สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในห้องเรียน โต๊ะเรียน เก้าอี้ สื่อบันเทิง และ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในห้องเรียน และ สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน หมายถึง ความสว่างของแสง สีความดังของเสียง และแหล่งเรียนรู้รวมถึงอาคารและสถานที่ต่างๆ ตลอดจนมีบริเวณเพื่อการทำกิจกรรมและจัดแสดงผลงานต่างๆ ได้ในสถานศึกษา 2) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในด้านจิตวิทยา หมายถึง การจัดกิจกรรมต่างๆ ในการออกแบบกิจกรรมในห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาตนเองและสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพรวมทั้งกิจกรรมภายในห้องเรียนและกิจกรรมภายนอกห้องเรียน ประกอบไปด้วย พฤติกรรมที่ครูพึงแสดงออกต่อนักเรียน การจัดกระบวนการเรียนและการสอนที่มีคุณภาพ และ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองรวมถึงความสัมพันธ์ ระหว่างชุมชน

Astin (1985, pp.147-150, อ้างถึงใน นันทนภัส หัตตะปะนิตย์, 2558, หน้า 28) กล่าวถึง องค์ประกอบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามี 6 ด้าน ดังนี้ 1. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ 2. สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3. สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน 4. สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน 5. สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน 6. สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปรได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา

แหล่งข้อมูล	1.อภิบาล สุวรรณี โคตร และสมหญิง	2.วิชานา อับดุลเลาะ และจุฬิชา	3.พระนิกร ขนตุสมปโนน และคณะ	4.ประยูร เครื่องกันต์ (2563)	5.นิตยา แก่นพรม (2563)	6.จิราพร เครือแวงมณ และธนาวัฒน์	7.สุทธิรัตน์ แซ่มซ้อย และคณะ	8.พระครูใบฎีกาสมณพล เขมโก	9.ชลธิชา รุ่งไพลี และ วรกายใจ	10.วรรณมณี ไพลีใหม่ (2561)	11.กิตติยา โพธิ์สาเกต และรัชชัชชัย จิตรา นันท (2561)	12.ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่ (2561)	13.ปวีณา ไควณัฐ (2559)	14.สาคร มหัทธิน (2559)	15.ณิศา ณาสุณัฐ (2558)	16.อารียา สดาร์ตน์ (2556)	17.Astin(1985)	ความถี่	ร้อยละ	
องค์ประกอบ																				
1.ด้านกายภาพ	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	16	94
2.ด้านวิชาการ	✓		✓	✓			✓			✓				✓		✓		8	47	
3.ด้านการบริหารจัดการ	✓		✓		✓	✓		✓		✓				✓		✓		9	52	
4.ด้านจิตวิทยา		✓																1	5	
5.ด้านแหล่งเรียนรู้สนับสนุนวิชาการ				✓														1	5	
6.ด้านการจัดการเรียนรู้					✓	✓		✓									✓	4	23	
7.ด้านกลุ่มเพื่อน					✓			✓									✓	3	17	
8.ด้านภูมิทัศน์											✓				✓			2	11	
9.ด้านความปลอดภัย															✓			1	5	
10.ด้านปฏิสัมพันธ์															✓	✓	✓	3	17	
11.ด้านสนองความมุ่งหวังของนักเรียน																	✓	1	5	

จากตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ องค์ประกอบ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์พิจารณาคัดเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ใน ระดับสูง (ความถี่ตั้งแต่ 8 ขึ้นไปจากแหล่งข้อมูล 17 แหล่ง) ทำให้ได้องค์ประกอบของการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งหมด 3 ด้านคือ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านการบริหารจัดการ

1. การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ

อภิบาล สุวรรณ โคตร์ และสมหญิง จันทุไทย (2563, หน้า 76) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ หมายถึง สถานศึกษาสามารถ สร้างความศรัทธาและยกระดับความเชื่อมั่นได้ ด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีการปรับภูมิทัศน์และสร้างอาคารต่าง ๆ ที่สวยงาม มีภูมิทัศน์ในสถานศึกษาที่สวยงามมีความสะอาดและเรียบร้อย นอกจากนี้ ยังมีระบบสื่อสารที่ทันสมัยมีเว็บไซต์ของสถานศึกษาที่เชื่อถือได้ แสดงถึงการทำงานอย่างเป็นระบบ

วิชานา อับดุลเลาะ และวุฒิชัย เนียมเทศ (2563, หน้า 233) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ หมายถึง การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางด้านกายภาพ ทั้งภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนควรจัดให้ทุกพื้นที่นั้นเอื้อต่อการเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

พระนิกร ขนติสมปนโน และคณะ (2563, หน้า 228) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ หมายถึง มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ ร่มรื่น สะอาด สวยงาม มีการจัดทำป้ายแสดงแผนผังภายในโรงเรียนเกี่ยวกับสถานที่และอาคารต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีความพร้อมด้านสถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน ด้านวิชาการ ผู้เรียน สามารถแสดงความคิดเห็นได้ ครู เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ มีการเสริมแรงโดยให้รางวัลเป็นการชมเชยผู้เรียน

สุทธิรัตน์ แซ่มซ้อย และคณะ (2562, หน้า 167) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ประกอบด้วย ด้านอาคารสถานที่ต่างๆ ด้านครุภัณฑ์ และสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน ด้านสุขลักษณะสาธารณูปโภคตลอดจนกฎระเบียบที่ถูกกำหนดขึ้น

กิตติยา โพธิสาเกตุ และรัชชัย จิตรนันท์ (2561, หน้า 60) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ด้านกายภาพประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัดคือสภาพภายนอกชั้นเรียน และ สภาพภายในชั้นเรียน

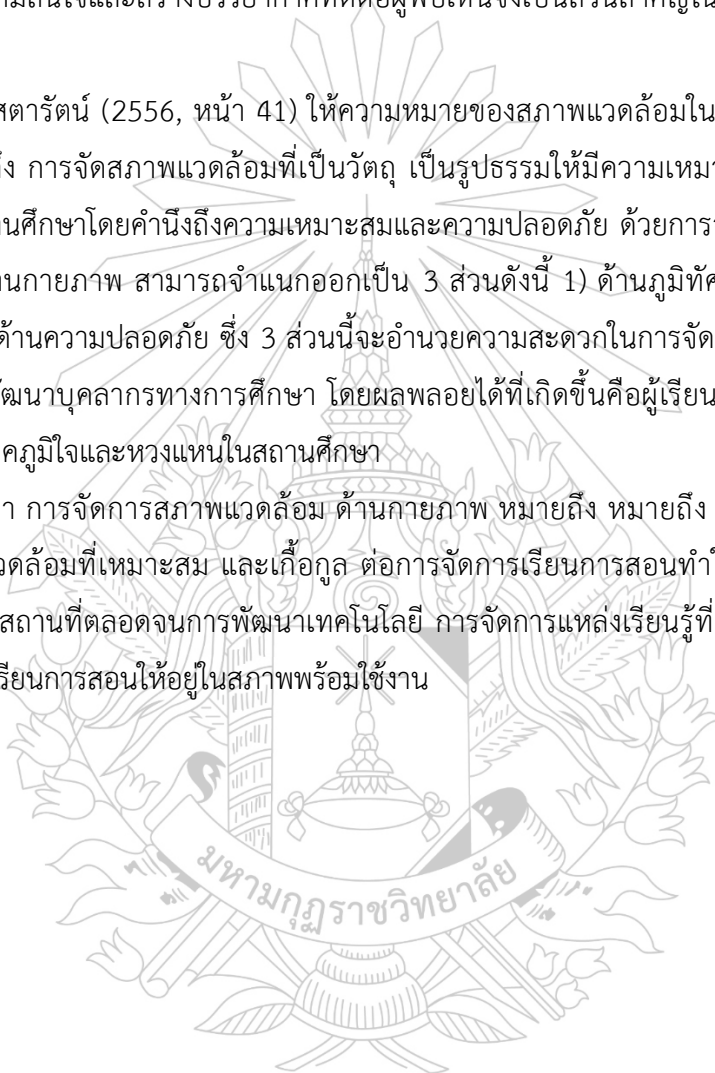
ปวีณา โภควณิช (2559, หน้า 13) กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่าประกอบไปด้วย การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ดังเช่น บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมทั้งบริเวณสถานศึกษาอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ ทั้งที่สามารถมองเห็นและจับต้องได้ในสถานศึกษาและการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่

เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการอยู่และปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา

สาคร มหาหิงค์ (2559, หน้า 356) กล่าวว่า ด้านกายภาพ ควรจัดตกแต่งบริเวณรอบๆ อาคารเรียน อาคารประกอบให้ร่มรื่น สวยงาม มีความสะอาด และปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากอาคารเรียน และอาคารประกอบอย่างคุ้มค่า ควรจัดห้องน้ำ ห้องส้วมให้เพียงพอ สะอาด และถูกสุขลักษณะ ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นสิ่งที่คนทั่วไปมองเห็นได้ง่าย สามารถดึงดูดความสนใจและสร้างบรรยากาศที่ดีต่อผู้พบเห็นจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา

อารียา สตาร์ตัน (2556, หน้า 41) ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านกายภาพ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เป็นรูปธรรมให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความปลอดภัย ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพ สามารถจำแนกออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ 1) ด้านภูมิทัศน์ 2) ด้านอาคารสถานที่ และ 3) ด้านความปลอดภัย ซึ่ง 3 ส่วนนี้จะอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โดยผลพลอยได้ที่เกิดขึ้นคือผู้เรียนและบุคลากรเกิดความรักความภาคภูมิใจและหวงแหนในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ หมายถึง หมายถึง ผู้บริหารได้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และเกื้อกูลต่อการจัดการเรียนการสอนทำให้การปรับสภาพห้องเรียน อาคารสถานที่ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยี การจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมทั้งจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

ตารางที่ 2.1 องค์ประกอบด้านกายภาพ นิยามศัพท์ และตัวบ่งชี้ของด้านกายภาพ

ด้านกายภาพ	นิยามศัพท์	ตัวบ่งชี้
	ผู้บริหารได้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเกื้อกูลต่อการจัดการเรียนการสอนทำให้การปรับสภาพห้องเรียน อาคารสถานที่ ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยี การจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมทั้งจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	1. ผู้บริหารมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและเกื้อกูลต่อการจัดการเรียนการสอน 2. การจัดห้องเรียนแลห้องปฏิบัติการที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สะอาดเป็นระเบียบ และพร้อมใช้งาน 3. การจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับการเรียนรู้ทั้งในระบบออนไลน์และออนไลน์ 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน เช่น ห้องสมุด ห้องเรียน 5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบำรุงรักษาอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนให้มีคุณภาพอยู่เสมอ

2. การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านวิชาการ

อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย (2563, หน้า 76) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ทางวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่หลากหลายโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการสภาพแวดล้อมทางวิชาการ จะกระตุ้น จูงใจนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำนวัตกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและจัดหา สื่อการเรียน การสอนที่หลากหลาย

พระนิกร ขนติสมปนโน และคณะ (2563, หน้า 233) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อมทางวิชาการ หมายถึง การจัดการสภาพแวดล้อม ทางการศึกษาตามหลักสัปปายะ 4 ในด้านวิชาการ ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ มีการเสริมแรงโดยให้รางวัลเป็นการชมเชยผู้เรียน

ประยูร เครือแก้ว (2563, หน้า 80) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อมทางวิชาการ หมายถึง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการ คือ ห้องเรียนต่าง ๆ ห้องสมุด เพื่อการสืบค้นข้อมูล ห้องปฏิบัติการด้านคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการด้านวิทยาศาสตร์

สุทธิรัตน์ แซ่มซอย และ คณะ (2562, หน้า 167) ได้กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและมีประสิทธิผลนั้น สภาพแวดล้อมทางวิชาการ จะต้องประกอบไปด้วย ด้านการจัดระบบในการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และในด้านภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

วรรณณี โพธิ์พันธุ์ (2561, หน้า 35) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อมทางวิชาการ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมต้องมีความ สะอาด สะดวกปลอดภัย มีอาคารเรียน ห้องเรียน มีบรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ เปิดโอกาส ให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการ ชุมชน ภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อย่างมีระบบ

สาคร มหาหิงค์ (2559, หน้า 356) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อมทางวิชาการ หมายถึง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการผ่านการปฏิบัติให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรงทั้งในและนอกห้องเรียน ควรจัดบรรยากาศทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ควรจัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการใช้สื่อการเรียนรู้จะเห็นได้ว่าบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่ไม่ ดีจะส่งผลให้ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกไม่ดีต่อสถานศึกษา แต่ถ้าสถานศึกษามีสภาพบรรยากาศ และ สภาพแวดล้อมที่ดี ก็จะทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ และบุคคลที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษาด้วย

อารียา สดาร์ตัน (2556, หน้า 50-51) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อมทางวิชาการ หมายถึง การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์ ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคล และเป็นไปตามความต้องการของชุมชน โดยสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และได้รับประสบการณ์ให้มากที่สุดภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส นำเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคล เร่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเอง โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตลอดจนการจัดบริการต่างๆ ทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอทำให้ผู้เรียนปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านวิชาการ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางวิชาการที่ดีในสถานศึกษาคือการจัดระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังต้องจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด

ห้องปฏิบัติการ และแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ช่วยเพิ่มประสบการณ์ตรง อีกทั้งควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน สภาพแวดล้อมที่ดีเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญสู่ความสำเร็จทางการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตารางที่ 2.2 องค์ประกอบด้านวิชาการ นิยามศัพท์ และตัวบ่งชี้ของด้านวิชาการ

ด้าน	นิยามศัพท์	ตัวบ่งชี้
วิชาการ	สภาพแวดล้อมทางวิชาการที่ดีในสถานศึกษาคือการจัดระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังต้องจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ช่วยเพิ่มประสบการณ์ตรง อีกทั้งควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน สภาพแวดล้อมที่ดีเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญสู่ความสำเร็จทางการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. จัดระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา 3. มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน 4. พัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม 5. ระบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ครอบคลุมการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ

3. การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ

อภิบาล สุวรรณ โคตร์ และสมหญิง จันทุไทย (2563, หน้า 76) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ผู้บริหารต้องมีนโยบายในการดำเนินการด้านจัดสภาพแวดล้อมโดยมี การวางแผนอย่างเป็นระบบ พัฒนางานที่เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ร่วมกับชุมชนโดยทุกภาคส่วนต่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เน้นการทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษาในการสร้างและรักษาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนของครูให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยป้องกันปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียนและเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้

พระนิกร ขนดีสมปโน และคณะ (2563, หน้า 233) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ทางการศึกษาตามหลักสัปปายะ 4 ในด้านการบริหารการจัดการควรมีการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนา บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนทั้งครูผู้สอน ผู้เรียนและชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาร่วมกัน

นิตยา แก่นพุ่ม (2563, หน้า 68) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการจัดระเบียบ กฎเกณฑ์ของสถานศึกษา ซึ่งต้องเหมาะสมกับสังคมยุคปัจจุบันและมีความสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ดังนั้น ผู้บริหาร จึงต้องมีความเป็นธรรมในการบริหารงานและมีความเป็นผู้นำเสียสละตลอดจนอุทิศเวลาให้กับสถานศึกษา ครู และนักเรียน

พระครูใบฎีกาณพล เขมโก (2562, หน้า 193) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินการโดยวิธีการที่หลากหลาย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นหลักการบริหาร ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือสังคมในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีอุดมการณ์ ค้นหาแหล่ง สนับสนุนทางการเงิน และวัสดุอุปกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ มาช่วยสร้างบรรยากาศทางการศึกษา ที่ส่งผลทั้งทางตรงและส่งผลทางความคิดสร้างสรรค์ในสังคมแห่งอนาคต

วรรณมณี โพธิ์พันธ์ (2561, หน้า 35) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์และ ด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน

สาคร มหาหิงค์ (2559, หน้า 356) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การส่งเสริมให้นักเรียนจัดและเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่างๆ เช่น กีฬาและศิลปวัฒนธรรม การสนับสนุนให้นักเรียนแสดงผลงานและกิจกรรมต่อชุมชน อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานของสถานศึกษา มีงานหรือภารกิจที่จะต้องปฏิบัติอยู่ 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลักที่มี

ความสำคัญ ซึ่งสถานศึกษาจึงมีการจัดสวัสดิการต่างๆ เช่นทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อ ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจและสนับสนุน ให้มีการเผยแพร่ผลงานต่อชุมชน เพื่อเป็นการ ประชาสัมพันธ์สถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของบุคคล ทั่วไป

อารียา สตาร์ตัน (2556, หน้า 46)) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหาร จัดการ หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการต่างๆที่ทำให้ภารกิจต่างๆ บรรลุเป้าหมายไปได้ด้วยดี จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาเพื่อ ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีระบบทำให้บรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จได้ด้วยดีและมี ประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการ ดำเนินการของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดสิ่งต่างๆภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวปฏิบัติของบุคลากรอย่างชัดเจน ในการวางแผนปฏิบัติงานและ ติดตามการประเมินผลการทำงานการจัดสรรงบประมาณที่ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ การสร้างบรรยากาศ และความสัมพันธ์ที่ดีของบุคลากรในองค์กรให้มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม การบริหารแบบมีส่วนร่วม รวมถึงการ ส่งเสริมและสนับสนุนขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ที่ส่งผลให้บุคลากรทุกคน ทุกฝ่ายเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 2.3 องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ นิยามศัพท์ และตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการ

ด้านการ	นิยามศัพท์	ตัวบ่งชี้
บริหารจัดการ	กระบวนการดำเนินการของ สถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดสิ่งต่างๆภายใน สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวปฏิบัติ ของบุคลากรอย่างชัดเจน ในการวางแผน ปฏิบัติงานและ ติดตามการประเมินผล การทำงานการจัดสรรงบประมาณที่ ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ การสร้าง บรรยากาศ และความสัมพันธ์ที่ดีของ บุคลากรในองค์กรให้มีการทำงานร่วมกัน เป็นทีม การบริหารแบบมีส่วนร่วม รวมถึง	1.การกำหนดบทบาทหน้าที่และ แนวปฏิบัติของบุคลากรอย่าง ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 2.มีการวางแผนปฏิบัติงาน ติดตาม และประเมินผลการทำงาน อย่างเป็นระบบ 3.มีการจัดสรรงบประมาณที่ เพียงพอและเหมาะสมในการ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ

	การส่งเสริมและสนับสนุนขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ที่ส่งผลให้บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้	4. การสร้างบรรยากาศและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในองค์กร ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม และการบริหารแบบมีส่วนร่วม 5. มีระบบการส่งเสริมและสนับสนุนขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้
--	--	--

2.2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

2.2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

จากการศึกษาค้นคว้า แนวคิดเกี่ยวกับความหมายการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีนักวิชาการ นักวิจัยและสถาบันต่าง ๆ ได้เสนอแนวคิดไว้หลากหลาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวการสอนที่สนับสนุนด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ หลักการแนวคิด ดังนี้

ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ซึ่งมีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นให้ ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากการลงมือกระทำที่เรียกว่า การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) ได้รับ อิสระในการริเริ่มความคิดและลงมือทำตามที่คิดแล้วจึงสร้างองค์ความรู้ขึ้นมา ทฤษฎีสรคนิยม หรือที่ รู้จักทั่วไปว่าทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) มีมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าเป็น กระบวนการทางความคิดหรือกระบวนการทางสมอง ซึ่งเกิดภายในตัวบุคคลในช่วงของการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น (Active Constructive Their Knowledge) จากประสบการณ์ส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวมากกว่าเป็นผู้รับความรู้ (Passive Receiving Knowledge) (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, 2561)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้ เทคนิคและกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง นอกจากนี้ยังมีการ เชื่อมโยงความรู้กับบริบทที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ และ แก้ปัญหาได้ รวมถึงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้และพัฒนาตนเอง ปรศนา มัชฌิมา (2560, หน้า 52)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมที่บูรณาการความรู้เพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจนทำให้เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้โดยผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นขั้นตอน เพ็ญพณ พ่วงแพ (2560, หน้า 42)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทาง ปฏิบัติและไปเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการพูดการเขียนหรือการอภิปรายกับเพื่อน ณัฐพร สุดดี (2561)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงจัดว่าเป็นหลักการ (principle) ที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นไปตามปรัชญาการศึกษาแนวพหุพัฒน์นิยม และอยู่บนทฤษฎีกลุ่มสร้างความรู้ วัชรรา เล่าเรียนดี (2560, หน้า 65)

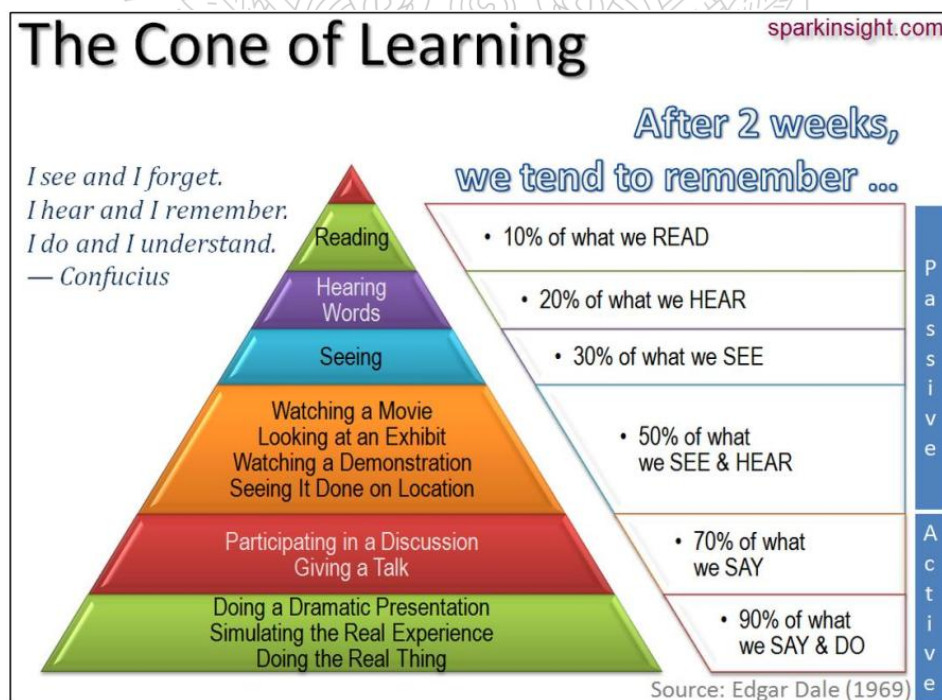
การจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถามและถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้อง คำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียน จะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้าง ความรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562)

สรุป การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคและกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมให้เกิดการฝึกปฏิบัติจริงและเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่างๆ ช่วยพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหา ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการพัฒนาศักยภาพทางสมองอย่างต่อเนื่อง วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น

2.2.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

นางสาวพลอยไพลิน นิลกรรม (2564) กล่าวว่า 1. Active Learning ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียนการมี วิจารณ์ญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจารณ์ญาณ ในการคิด และตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาสไตล์ การเรียนรู้ของตนเอง ผู้การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง (Metacognition) เพราะฉะนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ใน การมีวิจารณ์ญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์ 2. Active Learning สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือใน การปฏิบัติงานกลุ่มจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม 3. Active Learning ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน

จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึง ความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นในสภาพแวดล้อมที่ เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิด ความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อบรรลุความสำเร็จ 4. Active Learning ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียน และตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมี โอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและ ศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนักแนวทางการนิเทศเพื่อ พัฒนาและส่งเสริมการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะ ปรับเปลี่ยน บทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่ง เหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน และมีความเชี่ยวชาญในบทบาท หน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการ พัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน 5. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทน และนานกว่ากระบวนการเรียนรู้ Passive Learning เพราะ กระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดย สามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์ กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง จะสามารถเก็บจำในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory) ทำให้ผลการเรียนรู้ ยังคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่า ระยะยาวกว่า ซึ่งอธิบายไว้ ดังรูป

ภาพที่ 2.1 พีระมิตแห่งการเรียนรู้ (Learning Pyramid) Source : (Dale E., 1969 : p. 108)

จากภาพจะเห็นได้ว่า กรวยแห่งการเรียนรู้นี้ได้แบ่งเป็น 2 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ Passive Learning

- กระบวนการเรียนรู้โดยการอ่านท่องจำผู้เรียนจะจำได้ในสิ่งที่เรียนได้เพียง 10 %
- การเรียนรู้โดยการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวโดยที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมอื่นในขณะที่อาจารย์สอนเมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะจำได้เพียง 20 % หากในการเรียนการสอนผู้เรียนมีโอกาสได้เห็นภาพประกอบด้วยก็จะทำให้ผลการเรียนรู้คงอยู่ได้เพิ่มขึ้นเป็น 30%
- กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพิ่มขึ้น เช่น การให้ดูภาพยนตร์ การสาธิต จัดนิทรรศการให้ผู้เรียนได้ดู รวมทั้งการนำผู้เรียนไปทัศนศึกษา หรือดูงาน ก็ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 50%

2. กระบวนการเรียนรู้ Active Learning

- การให้ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ความเข้าใจนำไปประยุกต์ใช้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าหรือ สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ และพัฒนาตนเองเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เขาได้มีโอกาสร่วมอภิปรายให้มีโอกาสฝึกทักษะการสื่อสารทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 70%
 - การนำเสนองานทางวิชาการ เรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ทั้งมีการฝึกปฏิบัติ ในสภาพจริง มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งจะทำให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้นถึง 90%
- ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น โดยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ครูมีบทบาทในการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสม ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน และนำไปสู่ความสำเร็จโดยรวมอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สุจิตตรา มุลอินทร์ (2565, หน้า 27) ได้สรุปไว้ว่าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 1) ทักษะการสื่อสาร 2) การเรียนรู้จากประสบการณ์ 3) การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 4) การมีความรับผิดชอบ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 6) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และ 7) การบริหารจัดการชั้นเรียน

เจนณรงค์ วิธิติ (2565, หน้า 1-15) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ประกอบไปด้วย 1. การออกแบบการเรียนรู้ เป็นกระบวนการในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 2. การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ เป็นการ

จัดการเรียนรู้ ที่มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ในเชิงทักษะต่าง ๆ เช่น กระบวนการคิดขั้นสูง การทดลอง การสำรวจ ตรวจสอบ ผู้เรียนต้องหาความหมายและทำความเข้าใจ ด้วยตนเองหรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้น หาคำตอบ ร่วมอภิปราย สะท้อนความคิด ร่วมนำเสนอและสรุปกรอบความคิดร่วมกันนำเสนอ ความรู้ประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติโดยครูผู้สอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและจัดบรรยากาศที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิด ความกระตือรือร้นในการเรียน 3. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เป็น ความสามารถในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สามารถ แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถออกแบบและสร้าง นวัตกรรมทางการศึกษา การผลิตสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมให้ผู้เรียน มีวิจารณญาณ ในการเลือกใช้เทคโนโลยี สารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน 4. การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรในสภาพที่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อ นำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับตัดสิน ผลการเรียนรู้

วารินทร์พร พันเพ็ญ (2563) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุกว่าเป็นการ แสดงออกในการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติผ่าน กระบวนการคิด มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนจน สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง อันประกอบด้วยกรอบการออกแบบการเรียนรู้ออกแบบแผนการ จัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้

อภิवास โพธิ์ทอง (2563, หน้า 26) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มี องค์ประกอบ 4 ด้าน ประกอบไปด้วย

1. การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่าง มี ประสิทธิภาพ

2. การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ในเชิงทักษะต่าง ๆ เช่น กระบวนการคิดขั้นสูง การทดลอง การสำรวจ ตรวจสอบ ผู้เรียนต้องหาความหมายและทำความเข้าใจด้วยตนเองหรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วม สืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย ร่วมนำเสนอและสรุปกรอบความคิดร่วมกันนำเสนอความรู้

ประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติ โดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและจัดบรรยากาศที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

3. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา การผลิตสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิจรรย์ญาณในการเลือกใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรในสภาพที่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียน บรรลุผลตามคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับตัดสินผลการเรียน

ศักดิ์รินทร์ นิลรัตน์ศิริกุล (2563, หน้า 41) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มี 4 ประการ ดังนี้

1. การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการศึกษา ทำความเข้าใจในหลักสูตรมาตรฐาน และตัวชี้วัดการเรียนรู้ การศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนตามบริบทการเรียนรู้ กำหนดคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ และระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม การกำหนดเทคนิคการเรียนการสอน สื่อการสอนที่เหมาะสม การสร้างเครื่องมือการวัดและแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในอนาคต

2. จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ทั้งระดับบุคคลและกลุ่มที่เน้นความต้องการหรือความสนใจ สร้างการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ส่งเสริมบทบาทผู้เรียนให้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้เอง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชน การสังเกตและประเมิน พัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และวิเคราะห์ผลพัฒนาการเพื่อใช้ในการปรับปรุงต่อไป

3. การใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ จุดประสงค์การเรียนรู้ คุณลักษณะและธรรมชาติของผู้เรียน ที่ส่งผลต่อการคิดและสร้างสื่อการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงคุณภาพทั้งเวลาและงบประมาณ การเลือกสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ ขนาดของผู้เรียน ความน่าสนใจ ความง่าย สสภาพแวดล้อมของชั้นเรียนตลอดทั้งการเก็บรักษาและบำรุงรักษาที่สะดวกต่อการใช้งานนำผลการประเมินประสิทธิภาพสื่อการเรียนการสอน มาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นต่อไป

4. การวัดประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ด้วยการกำหนดจุดประสงค์ ขอบเขต คุณลักษณะ และวิธีการ ที่ต้องการวัดตาม จุดประสงค์ให้ สอดคล้องกับสมรรถนะคุณลักษณะที่ต้องการวัดตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ การสร้าง เครื่องมือวัดผลและเกณฑ์ในการประเมินผลที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย การวิเคราะห์ผลการวัดและ ประเมินผลเพื่อ นำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

ยุคลัย มะลิซ้อน (2563, หน้า 23) กล่าวว่าไว้ว่าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยการ วางแผน วิเคราะห์สถานการณ์หรือเงื่อนไขในการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการวางแผนการสอนของ ผู้สอนซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถระบุวิธีสอน รูปแบบการ สอน เทคนิคการสอน สื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งแนวทางการวัดและประเมินผล เหมาะสมกับ บริบทมากที่สุด จนนำไปสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ให้กับผู้เรียนได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ต่อเนื่อง และเหมาะสมอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม สามารถ แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถออกแบบและสร้าง นวัตกรรมทางการศึกษา การผลิตสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมให้ผู้เรียนมี วิจารณญาณ ในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดและปฏิบัติ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มี กิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ในเชิงทักษะต่าง ๆ เช่น กระบวนการคิดขั้นสูง การทดลอง การสำรวจตรวจสอบ ผู้เรียนต้องหาความหมายและ ทำความเข้าใจ ด้วยตนเองหรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย ร่วมนำเสนอและสรุปกรอบ ความคิดร่วมกันนำเสนอความรู้ประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติ โดยผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่หลากหลาย จัดบรรยากาศที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการ เรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรในสภาพที่สอดคล้องกับ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุผลตามที่ กำหนดไว้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับตัดสินผลการเรียน

กษัตริ์ สวงนเครือ (2562, หนา 91) ไดสรุปองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การออกแบบการเรียนรู้ เป็นกระบวนการในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมให้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ในเชิงทักษะต่างๆ เช่น กระบวนการคิดขั้นสูง การทดลอง การสำรวจตรวจสอบ ผู้เรียนต้องหาความหมายและทำความเข้าใจด้วยตนเองหรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย สะท้อนความคิด ร่วมนำเสนอและสรุปกรอบความคิดร่วมกันนำเสนอความรู้ประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติ โดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและจัดบรรยากาศ ที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

3. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เป็นความสามารถในการเลือกใช้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม สามารถแสวงหาแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาการผลิตสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิจารณญาณในการเลือกใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และมี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้ และ พัฒนาการต่างๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรในสภาพที่สอดคล้องกับความสามารถที่ แท้จริงของผู้เรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับตัดสินผลการเรียน

เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกว่ามี 4 องค์ประกอบดังนี้

1. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล 3) การประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและกิจกรรมการเรียนรู้ 4) สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน 5) มีการประเมินสถานะของผู้เรียนก่อนสอนเพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และการประเมินความต้องการของผู้เรียน 6) มีความเหมาะสมกับสาระ

การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลสามารถนำประมวลผลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และ 7) นำข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงการออกแบบการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ ทั้งในเชิงทักษะต่างๆ เช่น กระบวนการคิดขั้นสูง การทดลอง การสำรวจตรวจสอบ ผู้เรียนต้องหาความหมาย และทำความเข้าใจด้วยตนเองหรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย ร่วมนำเสนอ และสรุปกรอบความคิดร่วมกันนำเสนอความรู้ ประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติ โดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและจัดบรรยากาศที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ประกอบด้วย 1) จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้กำหนดแนวคิดวางแผนประเมินผลและนำเสนอผลงาน 2) จัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง 3) จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหา 4) จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดด้วยการตั้งคำถาม 5) จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ 6) จัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และอภิปรายอย่างกว้างขวาง

3. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถออกแบบและสร้างนวัตกรรม ทางการศึกษา การผลิตสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิจรรย์ญาณ ในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้ และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี ประกอบด้วย 1) ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ 2) สามารถเลือกใช้ออกแบบสร้างและพัฒนาสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 3) สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) สืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 5) ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ 6) สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรในสภาพ ที่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียน บรรลุผลตามคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับตัดสินผลการเรียน ประกอบด้วย 1) มีความรู้ความเข้าใจหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2) สามารถออกแบบ วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ 3) สามารถสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผล และนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้อง

เหมาะสม 4) สามารถวัดและประเมินผลได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนด 5) ประเมินผลจากการปฏิบัติจริงและผู้เรียนได้ประเมินตนเอง และ 6) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2560) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย ปัจจัยพื้นฐานด้านการพูดและการฟัง การอ่าน การเขียน และ การสะท้อน ซึ่งทั้ง 4 ทักษะ เป็นทักษะที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ทุกวิธี ซึ่งแต่ละกลวิธีจะเกิดทักษะดังกล่าวมาน้อยแตกต่างกัน เช่น การอภิปราย (Discussion) ใช้ทักษะการพูดและการฟัง การท ากรณศึกษา (Case Study) ใช้ทักษะ การอ่าน การเขียน และการสะท้อนคิด เป็นต้น ร่วมกับการใช้ทรัพยากรทางการสอน เช่น การใช้เทคโนโลยีในการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กำหนดองค์ประกอบ ของกระบวนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกไว้ 5 องค์ประกอบดังนี้

1. จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการนำเอา วิธีการสอนเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรม กระตุ้นให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน เป็นการ จัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต

2. ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นการใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้โดยสร้างโอกาสให้ ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลาย

3. มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก การสร้างและการรักษาสีงแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อ เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งวิธีการสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียน เพื่อรักษา สภาพบรรยากาศในห้องเรียน ช่วยให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น นักเรียนเกิดความร่วมมือในกิจกรรม การเรียนรู้

4. ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน เป็นการวัดผล เพื่อให้ได้ผลที่ได้จากการวัดสะท้อนให้เห็นภาพกิจกรรมที่นักเรียนและ ครูภายในห้องเรียน โดยเน้น กระบวนการปฏิบัติงานและผลงาน เน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาเน้นการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และการประเมินผลงานที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริงตามความสามารถของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ ให้สอดคล้องกับสภาพจริงของนักเรียนและเป็นการประเมินในหลายๆ ด้านจากการแสดงออก ที่เกิดขึ้นจริง

5. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้การที่ครู และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์รวมทั้งให้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

จรรยา พานิชย์ผลินไชย (2559) ได้วิจัยศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ นิสิตปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จำแนกตามวิชาเอกและเพศ โดย ทำการศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ใน 7 ด้าน คือ 1) การออกแบบการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ผู้เรียนยุคใหม่ 4) การพัฒนา สภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ยุคใหม่ 5) การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการ ศึกษา 6) การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้และ 7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

อันธิกา ฉลาดธัญญกิจ (2555) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิง รุก ได้ 7 ด้าน ดังนี้

1. การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การที่ครูมุ่งจัดกิจกรรมที่กระตุ้น ส่งเสริม และ ทำทาย ชี้แนะแนวทางแสวงหาความรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับความสามารถความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ลงมือ กระ ทำด้วยตนเอง ตั้งแต่คิดค้นคว้าหาความรู้และลงมือปฏิบัติจริงจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูมีบทบาทช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2. ความสามารถทางวิชาการ หมายถึง การที่ครูศึกษาหลักสูตรเนื้อหาวิชาจนมีความรู้ ความ เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ หลักการโครงสร้างของหลักสูตรทั่วไป หลักสูตรแกนกลาง และ หลักสูตรท้องถิ่น สามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่าง ถูกต้อง เหมาะสม ตลอดจน สามารถสร้าง พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน รวมทั้ง การนำ ความรู้มาใช้ในการพัฒนาทางการศึกษา

3. การเตรียมการสอน หมายถึง การเตรียมตนล่วงหน้าของครูผู้สอนให้พร้อมที่จะทำการสอน โดยการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน กำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายในการเรียน การเตรียมสื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้รวมถึงจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา เวลา กิจกรรม นั้นๆ

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การกำหนดขั้นตอนควบคุมกิจกรรม การเรียน โดยการบูรณาการเนื้อหาวิชา รูปแบบ กิจกรรม และวิธีการเรียนที่แปลกใหม่ ทำทาย และหลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหาวิชา ให้ผู้เรียนฝึกคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และการแก้ปัญหาด้วย ตนเอง จนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการนำสื่อ นวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม

5. การวัดและประเมินผล หมายถึง การสร้างเกณฑ์ กำหนด และตรวจสอบระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ พัฒนาการและความสามารถของผู้เรียน เป็นรายบุคคลตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างเหมาะสม ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการออกแบบและประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ การแจ้งให้ผู้เรียน ได้รับทราบและแก้ไขข้อผิดพลาด นำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และมีการวิจัย เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้เรียน รวมทั้งมีความเที่ยงตรงความยุติธรรมในการวัด

6. บรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้น จูงใจ และเสริมแรง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การใช้ภาษาในการสื่อสาร การใช้คำถามและเปิดโอกาสให้ซักถาม เข้าใจจิตใจของผู้เรียน การสร้างความรู้สึกระหว่างครูกับนักเรียน การให้การเสริมแรง และสนับสนุนการเรียนรู้ คอยให้ คำปรึกษาทั้งในเรื่องการเรียนรู้และเรื่องส่วนตัว รวมทั้งการประยุกต์ ใช้จิตวิทยาในการเรียนรู้ มาใช้สร้างบรรยากาศการเรียนการสอน

7. การพัฒนาตนเอง หมายถึง การศึกษาหาความรู้ โดยการอบรม สัมมนา การร่วม กิจกรรม และการติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการและวิชาชีพ การอบรมด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางวิชาการและเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มีการวิเคราะห์องค์ความรู้ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน รวมทั้งการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง สามารถเลือกวิธีการพัฒนาให้เหมาะสมกับตน

Meyers and Jones (1993) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ว่า ประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐาน (Basic elements) ได้แก่ การพูดและฟัง การเขียนการอ่านและ การสะท้อนคิด ซึ่งปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้สามารถสอดแทรกอยู่ในกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกได้ทั้งหมด

2. กลวิธีการเรียน (Learning strategies) ซึ่งมีหลากหลายวิธี ได้แก่ การแบ่งกลุ่มย่อย กรณีศึกษา การทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ การใช้สถานการณ์จำลอง การอภิปราย การแก้ปัญหา และการเขียนบทความ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับ

3. ทรัพยากรทางการสอน (Teaching resource) ได้แก่ วิทยากรจากภายนอก การอ่าน การมอบหมายการบ้าน การใช้เทคโนโลยีในการสอน การเตรียมอุปกรณ์การศึกษา โทรทัศน์ทางการศึกษา

Tileston (2007) กล่าวถึง องค์ประกอบของการเรียนการสอนแบบเชิงรุกว่า ประกอบด้วย ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 5 ประการ คือ

1. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Plugging in) เป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งด้านกายภาพ และในเชิงจิตวิทยาที่สนองตอบต่อลักษณะของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจที่จะเรียนรู้และจนไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้

2. นำผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วม (Powering up) เป็นกระบวนการสร้างความรู้เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของนักเรียน ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง นักเรียนสามารถกำหนดหลักการที่ได้จากการปฏิบัติและสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีหรือหลักการได้อย่างถูกต้อง เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน และมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง

3. จัดหาหรือเตรียมการเรียนรู้แบบใหม่ (Synthesizing) เป็นการเรียนรู้โดยนำข้อมูล จากแหล่งที่หลากหลายในเรื่องเดียวกันมาบูรณาการ ทำให้เกิดความหมายและเป็นประโยชน์ต่อ ผู้เรียน เช่น การมอบหมายงานที่เป็นสาระ (Serious Work) ผู้เรียนต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ เรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ใช้การบรรยายเท่าที่จำเป็นโดย อยู่ในขอบเขตความสามารถที่จะรับฟังของผู้เรียน และสร้างห้องเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ร่วมกัน (Community of Learner Together) เป็นต้น

4. การใช้ข้อมูลข่าวสาร (Outsourcing) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ข้อมูลและ วิธีการจากข้อมูลจากภายนอก เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมให้ความรู้ที่มีความหมายยิ่งขึ้น แหล่งข้อมูลจึง ไม่ได้หมายถึงสถานที่เท่านั้น แต่ยังรวมถึงทุกสิ่งที่มีมองเห็น สัมผัสเคลื่อนไหว และถ้อยคำภาษา เป็นต้น

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับหรือการประเมิน (Reflecting) เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้ และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน ทั้งจากการประเมินจากการรู้จัก (Metacognition) ของ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีการให้ผลการประเมินย้อนกลับเพื่อนำผลไป ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียน

Fink (2003) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

1. การสนทนากับตัวเอง เพื่อผู้เรียนจะได้สะท้อนความคิด ถามตัวเองว่าคิดอะไร มีความรู้สึกอย่างไร โดยบันทึกการเรียนรู้หรือแฟ้มสะสมงานว่ากำลังเรียนอะไร เรียนอย่างไร สิ่งที่ยังมีบทบาทอย่างไรในชีวิตประจำวัน

2. การสนทนาสื่อสารกับผู้อื่น การอ่านตำราหรือฟังคำบรรยายในการสอนแบบเดิมนั้น ผู้เรียนจะถูกจำกัดความคิดไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ขาดความกระตือรือร้น ในการสนทนาสื่อสาร หากผู้สอนมอบหมายให้อภิปรายกลุ่มย่อยในหัวข้อที่น่าสนใจจะช่วยสร้างสรรค์สถานการณ์ในการสนทนาสื่อสารให้มีความสนุกสนานท้าทาย

3. ประสบการณ์ที่ได้จากการลงมือกระทำ ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ โดยตรงจากการออกแบบ และทำการทดลองหรือทางอ้อมจากกรณีศึกษาบทบาทสมมติ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

4. ประสบการณ์ที่ได้จากการสังเกต ผู้เรียนมองหรือฟังคนอื่นที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำลังเรียน ผู้เรียนอาจสังเกตโดยตรงจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริงหรือจากการสังเกตสถานการณ์จำลอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่า

จากองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของ ที่ได้กล่าวถึงข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่สำคัญ ได้ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.4 วิเคราะห์และสังเคราะห์ องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

แหล่งข้อมูล	องค์ประกอบ														ร้อยละ		
	1.ผู้ติดตาม มูฮอัมหมัด (2565)	2.เจนณรงค์ วิถี (2565)	3.วารินทพร ฟันเฟื่องฟู (2565)	4.อภิวาส โพธิ์ทอง (2563)	5.ศุภรัตน์พร นิลรัตน์ศิริกุล (2563)	6.ยุภาลัย มะลิซ้อน (2563)	7.กชภัพร สงวนเครือ (2562)	8.เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562)	9.สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2560)	10.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562)	11.จุฬี พานิชย์พลไชย (2559)	12.อันธิกา ฉลาดัญญิกิจ (2555)	13.Meyers and Jones (1993)	14.Tilston (2007)		15.Fink (2003)	ความถี่
แหล่งข้อมูล	1.มีทักษะในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน	✓							✓				✓		✓	4	26
	2.การเรียนรู้จากประสบการณ์	✓				✓									✓	3	20
	3.การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	✓				✓										2	13
	4.การมีความรับผิดชอบ	✓														1	6
	5.การวัดและประเมินผลการเรียนรู้		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓		11	73
	6.การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง		✓	✓	✓		✓	✓		✓			✓		✓	9	60
	7.การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	✓								✓	✓	✓		✓		4	26
	8.การออกแบบการเรียนรู้		✓	✓	✓	✓	✓	✓								9	60

จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า มีจำนวน 16 องค์ประกอบ แต่สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์พิจารณาคัดเลือก องค์ประกอบที่มีความถี่ใน ระดับสูง (ความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไปจากแหล่งข้อมูล 15 แหล่ง) ผู้วิจัยจึงได้ สรุปตัวแปรออกมาทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การออกแบบการเรียนรู้ 2) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง 3) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1) การออกแบบการเรียนรู้

จากการศึกษาค้นคว้า แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการออกแบบการเรียนรู้มีนักวิชาการ นักวิจัย และสถาบันต่าง ๆ ได้เสนอแนวคิดไว้หลากหลาย ซึ่งมีรายละเอียดดัง

เจนณรงค์ วิธิตี (2565, หน้า 6) กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยมีการวิเคราะห์องค์ประกอบการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนการสอน สื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

วารินทร์พร ฟันเฟื่องฟู (2563) ได้กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมหรือ การกระทำในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติ และ สร้างความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย การกำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และการประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้ ไป ประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง ทั้งในชีวิตประจำวัน และสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียนทั้งการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างหลากหลาย

อภิवास โพธิ์ตาทอง (2563, หน้า 27) กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศักดิ์นรินทร์ นิลรัตน์ศิริกุล (2563, หน้า 42) สรุปไว้ว่า การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง การนำเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ไปวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวางแผน การใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จะใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

ยุภาลัย มะลิซ้อน (2563, หน้า 42) ได้กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยการวางแผนวิเคราะห์สถานการณ์หรือเงื่อนไขในการ เรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการวางแผนโครงสร้างการสอนของผู้สอน ซึ่งจะให้เห็นภาพรวมของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ และสามารถระบุวิธีสอน รูปแบบการสอน เทคนิคการสอน สื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้ง แนวทางการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับบริบทมากที่สุด จนนำไปสู่การจัดทำแผนการจัดการ

เรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ต่อเนื่อง และเหมาะสม อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

กชภัทร์ สงวนเครือ (2562, หน้า 91) กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562) ได้กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล 3) การประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และกิจกรรมการเรียนรู้ 4) สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน 5) มีการประเมินสถานะของผู้เรียนก่อนสอนเพื่อ กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ และการประเมินความต้องการของผู้เรียน 6) มีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลสามารถนำมาประมวลผลเพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และ 7) นำข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงการออกแบบการเรียนรู้

จรรยา พานิชย์ผลินไชย (2559) ได้กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับหลักสูตร ระยะเวลาและความแตกต่างของผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้อย่างหลากหลายโดยเน้นความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียนและการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

อันธิกา ฉลาดธัญญกิจ (2555) ได้กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมตัวล่วงหน้าของครูผู้สอนให้พร้อมที่จะทำการสอน โดยการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน กำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายในการเรียน การเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ รวมถึงจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา เวลา กิจกรรมนั้น ๆ

สรุปได้ว่า การออกแบบการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยครูต้องศึกษาวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน กำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกเทคนิคการสอนที่เหมาะสม รวมถึงใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นอกจากนี้ ยังต้องกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และวางแผนระยะเวลาในการสอนให้เหมาะสม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2.5 องค์ประกอบการออกแบบการเรียนรู้ นิยามศัพท์ และตัวบ่งชี้ของการออกแบบการเรียนรู้

การออกแบบการเรียนรู้	นิยามศัพท์	ตัวบ่งชี้
	กระบวนการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยครูต้องศึกษาวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน กำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกเทคนิคการสอนที่เหมาะสม รวมถึงใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นอกจากนี้ ยังต้องกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และวางแผนระยะเวลาในการสอนให้เหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. มีการวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 2. มีการกำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจนโดยระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ 3. มีการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหา 4. การกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ 5. มีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทันสมัย และเข้าถึงได้ง่าย

2) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง

จากการศึกษาค้นคว้า แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและลงมือปฏิบัติจริง มีนักวิชาการ นักวิจัย และสถาบันต่าง ๆ ได้เสนอแนวคิดไว้หลากหลาย ซึ่งมีรายละเอียดดัง

เจนณรงค์ วิธิตี (2565, หน้า 6) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ในเชิงทักษะต่างๆ เช่น กระบวนการคิดขั้นสูง การทดลอง การสำรวจ ตรวจสอบ ผู้เรียนต้องหาความหมายและทำความเข้าใจด้วยตนเอง หรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย สะท้อนความคิด ร่วมนำเสนอและสรุปกรอบความคิดร่วมกันนำเสนอ

ความรู้ประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติโดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย และจัดบรรยากาศที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

อภิวาส โพธิ์ตาทอง (2563, หน้า 26) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง หมายถึง การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ในเชิงทักษะต่างๆ เช่น กระบวนการคิดขั้นสูง การทดลองการสำรวจตรวจสอบ ผู้เรียนต้องหาความหมายและทำความเข้าใจด้วยตนเองหรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย ร่วมนำเสนอและสรุปกรอบความคิดร่วมกันนำเสนอความรู้ ประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติ โดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและจัด บรรยากาศที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

ยุภาลัย มะลิซ้อน (2563, หน้า 23) ได้กล่าวว่า จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดและปฏิบัติ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ในเชิงทักษะต่าง ๆ เช่น กระบวนการคิดขั้นสูง การทดลอง การสำรวจตรวจสอบ ผู้เรียนต้องหาความหมายและ ทำความเข้าใจด้วยตนเองหรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย ร่วมนำเสนอและสรุปกรอบความคิดร่วมกันนำเสนอความรู้ประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติ โดยผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่หลากหลาย จัดบรรยากาศที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

กชภัทร สงวนเครือ (2562, หน้า 91) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมให้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ในเชิงทักษะต่างๆ เช่น กระบวนการคิดขั้นสูง การทดลอง การสำรวจตรวจสอบ ผู้เรียนต้องหาความหมายและทำความเข้าใจ ด้วยตนเองหรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย สะท้อนความคิด ร่วมนำเสนอและสรุปกรอบความคิดร่วมกันนำเสนอความรู้ประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติ โดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและจัดบรรยากาศ ที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

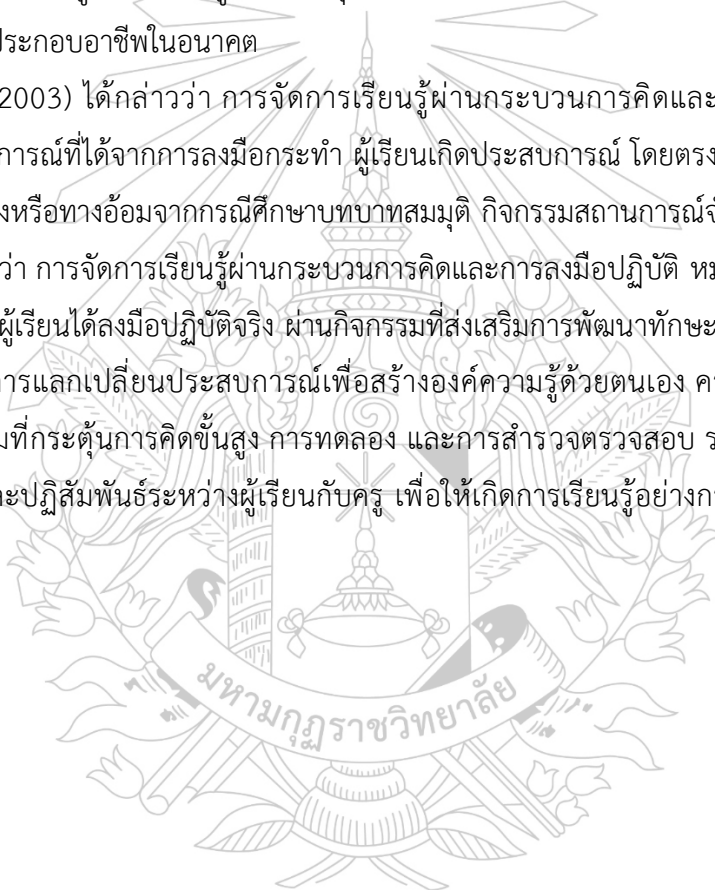
เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ ทั้งในเชิงทักษะต่างๆ เช่น กระบวนการคิดขั้นสูง การทดลอง การสำรวจตรวจสอบ ผู้เรียนต้องหาความหมาย และทำความเข้าใจด้วยตนเองหรือร่วมกันกับเพื่อน เช่น ร่วมสืบค้นหาคำตอบ ร่วมอภิปราย ร่วมนำเสนอ และสรุปกรอบความคิดร่วมกันนำเสนอความรู้ประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติ โดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและจัดบรรยากาศที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ประกอบด้วย 1)

จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้กำหนดแนวคิดวางแผนประเมินผลและนำเสนอผลงาน 2) จัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง 3) จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหา 4) จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดด้วยการตั้งคำถาม 5) จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ 6) จัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และอภิปรายอย่างกว้างขวาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการนำเอาวิธีการสอนเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรม กระตุ้นให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับครูสอน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต

Fink (2003) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ หมายถึง ประสบการณ์ที่ได้จากการลงมือกระทำ ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ โดยตรงจากการออกแบบ และทำการทดลองหรือทางอ้อมจากกรณีศึกษาบทบาทสมมติ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะทั้งในระดับบุคคล และกลุ่ม โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูมีบทบาทในการออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดขั้นสูง การทดลอง และการสำรวจตรวจสอบ รวมถึงส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2.6 องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ นิยามศัพท์ และตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ	นิยามศัพท์	ตัวบ่งชี้
	การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะทั้งในระดับบุคคลและกลุ่ม โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูมีบทบาทในการออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดขั้นสูง การทดลอง และการสำรวจตรวจสอบ รวมถึงส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น และมีประสิทธิภาพ	1. มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง 3. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน 4. มีโอกาสในการทดลอง สำรวจ ตรวจสอบ และค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง 5. มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน คอยให้คำแนะนำ กระตุ้นการคิด และให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

3) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี

จากการศึกษาค้นคว้า การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี มีนักวิชาการ นักวิจัย และสถาบันต่าง ๆ ได้เสนอแนวคิดไว้หลากหลาย ซึ่งมีรายละเอียดดัง

เจนณรงค์ วิธิตี (2565, หน้า 1-15) ได้กล่าวว่า การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เป็นความสามารถในการเลือกใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา การผลิตสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิจารณญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยี สารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน

อภิवास โพธิ์ตาทอง (2563, หน้า 26) ได้กล่าวว่า การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถ ออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาการผลิตสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีวิจารณญาณในการเลือกใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน

ศักดิ์รินทร์ นิรรัตน์ศิริกุล (2563, หน้า 41) ได้กล่าวว่า การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ จุดประสงค์การเรียนรู้ คุณลักษณะและธรรมชาติของผู้เรียน ที่ส่งผลต่อการคิดและสร้างสื่อการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงคุณภาพ ทั้งเวลาและงบประมาณ การเลือกสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ ขนาดของผู้เรียน ความน่าสนใจ ความยากง่าย สภาพแวดล้อมของชั้นเรียนตลอดทั้งการเก็บรักษาและ บำรุงรักษาที่สะดวกต่อการใช้งานนำผลการประเมินประสิทธิภาพสื่อการเรียนการสอนมาปรับปรุง กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นต่อไป

ยุภาลัย มะลิซ้อน (2563, หน้า 23) ได้กล่าวว่า การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถ ออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาการผลิตสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีวิจารณญาณ ในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กล่าวว่า การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ เป็นการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ในการ จัดการเรียนรู้โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลาย

สรุปได้ว่า สรุปความสามารถของครูในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการ เรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี อย่างเหมาะสมกับบริบท การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงสามารถ แสวงหาแหล่งเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มความหลากหลายในกระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้ ครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมี วิจารณญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ทั้งนี้ ครูควรมีทักษะในการ ออกแบบและสร้าง นวัตกรรมทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และขนาดของผู้เรียน

รวมถึง สามารถผลิตสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 2.7 องค์ประกอบการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี นิยามศัพท์ และตัวบ่งชี้ของการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี

การใช้และ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี	นิยามศัพท์	ตัวบ่งชี้
	ความสามารถในการเลือกใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี อย่างเหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงสามารถ แสวงหาแหล่งเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มความหลากหลายในกระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้ ครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมี วิจารณญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี ทั้งนี้ ครูควรมีทักษะในการ ออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และขนาดของผู้เรียน รวมถึง สามารถผลิตสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	1.มีความสามารถในการเลือกใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้และความแตกต่างของผู้เรียน 2.มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิจารณญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมและปลอดภัย 3.มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4.สามารถผลิตสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 5.มีทักษะในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และความต้องการของผู้เรียน

4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากการศึกษาค้นคว้า แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีนักวิชาการ นักวิจัย และสถาบันต่าง ๆ ได้เสนอแนวคิดไว้หลากหลาย ซึ่งมีรายละเอียดดัง

เจนณรงค์ วิธิตี (2565, หน้า 1-15) ได้กล่าวว่า การวัดประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรในสภาพที่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับตัดสินผลการเรียน

อภิवास โพธิทาทอง (2563, หน้า 26) ได้กล่าวว่า การวัดประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรในสภาพที่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียน บรรลุผลตามคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับตัดสินผลการเรียน

ศักดิ์รินทร์ นิลรัตน์ศิริกุล (2563, หน้า 41) ได้กล่าวว่า การวัดประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ด้วยการกำหนดจุดประสงค์ ขอบเขต คุณลักษณะ และวิธีการ ที่ต้องการวัดตาม จุดประสงค์ให้ สอดคล้องกับสมรรถนะคุณลักษณะที่ต้องการวัดตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือวัดผลและเกณฑ์ในการประเมินผลที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย การวิเคราะห์ผลการวัดและประเมินผลเพื่อ นำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

ยุภาลัย มะลิซ้อน (2563, หน้า 23) ได้กล่าวว่า การวัดประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรในสภาพที่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุผลตามที่กำหนดไว้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับตัดสินผลการเรียน

กชภัทร์ สงวนเครือ (2562, หน้า 91) ได้กล่าวว่า การวัดประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรในสภาพที่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับตัดสินผลการเรียน

เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2562) ได้กล่าวว่า การวัดประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรในสภาพ ที่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียน บรรลุผลตามคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับตัดสินผลการ

เรียน ประกอบด้วย 1) มีความรู้ความเข้าใจหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 2) สามารถออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและ กิจกรรมการเรียนรู้ 3) สามารถสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผล และนำเครื่องมือวัด และประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม 4) สามารถวัดและประเมินผลได้สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้ และเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนด 5) ประเมินผลจากการปฏิบัติจริง และผู้เรียนได้ประเมินตนเอง และ 6) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กล่าวว่า การวัดประเมินผลการ เรียนรู้ หมายถึง การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน เป็นการ วัดผล เพื่อให้ได้ผลที่ได้จากการวัดสะท้อนให้เห็นภาพกิจกรรมที่นักเรียนและ ครูภายในห้องเรียน โดย เน้นกระบวนการปฏิบัติงานและผลงาน เน้นการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาเน้นการพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่องและการประเมินผลงานที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริงตามความสามารถของนักเรียนในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับสภาพจริงของนักเรียนและเป็นการประเมินในหลายๆ ด้านจาก การแสดงออกที่เกิดขึ้นจริง

อันธิกา ฉลาดธัญญกิจ (2555) ได้กล่าวว่า การวัดประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การสร้าง เกณฑ์ กำหนด และตรวจสอบระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ พัฒนาการ และความสามารถของผู้เรียน เป็นรายบุคคลตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างเหมาะสม ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการออกแบบและประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ การแจ้งให้ผู้เรียน ได้รับทราบและแก้ไขข้อผิดพลาด นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และมีการวิจัย เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้เรียน รวมทั้งมีความเที่ยงตรงความยุติธรรมในการวัด

Tileston (2007) ได้กล่าวว่า การวัดประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือการประเมิน (Reflecting) เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนากการต่าง ๆ ของผู้เรียน ทั้งจากการประเมินจากการรู้คิด (Metacognition) ของ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ มีการให้ผลการประเมินย้อนกลับเพื่อนำผลไป ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียน

สรุปได้ว่า การวัดประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและพิจารณา ผลลัพธ์ของการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อตรวจวัดความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรมของผู้เรียน การวัดผลมุ่งเน้นการตรวจสอบระดับความสำเร็จของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ ส่วนการประเมินผลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น การประเมินผลสามารถทำได้ทั้งแบบรูปธรรม เช่น การทดสอบ และแบบนามธรรม เช่น การ สังเกตพฤติกรรมหรือสัมภาษณ์ นอกจากนี้ ยังช่วยให้ครูและผู้เรียนทราบจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา เพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

ตารางที่ 2.8 องค์ประกอบการวัดประเมินผลการเรียนรู้ นิยามศัพท์ และตัวบ่งชี้ของการวัด
ประเมินผลการเรียนรู้

การวัด	นิยามศัพท์	ตัวบ่งชี้
ประเมินผลการเรียนรู้	กระบวนการตรวจสอบและพิจารณาผลลัพธ์ของการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อตรวจวัดความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้เรียน การวัดผล มุ่งเน้นการตรวจสอบระดับความสำเร็จของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ส่วนการประเมินผลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมินผลสามารถทำได้ทั้งแบบรูปธรรม เช่น การทดสอบ และแบบนามธรรม เช่น การสังเกตพฤติกรรมหรือสัมภาษณ์ นอกจากนี้ ยังช่วยให้ครูและผู้เรียนทราบจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น	1.มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร 2.มีการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียน 3. มี การ ประเมิน ผล จาก กระบวนการปฏิบัติงานและผลงานที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ในสภาพที่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน 4.ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับผลการประเมิน เพื่อให้ผู้เรียนทราบจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาของตนเอง 5.มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3. สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.3.1 สภาพบริบท ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 สภาพข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต1 ดังนี้

- สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ

- **วิสัยทัศน์ (Vision)** สร้างโรงเรียนคุณภาพด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน

- **ปรัชญา/คำขวัญ** “เลย 1 เป็นหนึ่งเดียว LIKE LOEI”

- **พันธกิจ (Mission)**

1. น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของรัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติอย่างยั่งยืนบนวิถีความเป็นไทยและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ความปลอดภัยสำหรับผู้เรียนทุกคน

3. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพด้วยหลักสูตรเน้นสมรรถนะ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

4. เสริมสร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

5. พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพและเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษา ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

6. บริหารจัดการด้วยระบบคุณธรรมและมุ่งผลสัมฤทธิ์โดยใช้ Digital Technology และ Big Dataและบูรณาการกับทุกภาคส่วน เพื่อมุ่งพัฒนาสู่ Thailand 4.0

2.3.2 ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์

- **สภาพทั่วไปของ** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

สภาพทางภูมิศาสตร์ ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 520 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 11,424 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 7,140,382 ไร่

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ท่าลี่ ภูเรือ ด่านซ้าย ลาว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอสว่าง จังหวัดหนองคาย อำเภอโนนสูง จังหวัดหนองบัวลำภู

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอวังสะพุง

- **สภาพพื้นที่** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ จังหวัดเลย 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองเลย อำเภอนาด้วง อำเภอเชียงคาน อำเภอปากชม และ อำเภอท่าลี่

- **สภาพทางเศรษฐกิจ** โครงสร้างเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตร ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 80 โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเลย ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวโพด อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และยางพารา รองลงมาได้แก่ การรับจ้าง การค้าขาย การอุตสาหกรรม การทำเหมืองแร่ และใช้เวลาว่าง เรขายสลากกินแบ่งรัฐบาล

- **สภาพทางวัฒนธรรม** จังหวัดเลย เป็นคนกลุ่มใหญ่ที่สุดที่เรียกตัวเองว่า “ไทเลย” นอกจากนี้ก็มีคนเชื้อชาติจีน ชาวเขา ไทดำ ไทพวน ภาษาของคนจังหวัดเลย มีสำเนียงภาษาแตกต่างจากภาษาพูดของคนในจังหวัดภาคอีสานอื่นๆ คนกลุ่ม ที่อาศัยปัจจุบันนี้มีประวัติการย้ายอพยพ เคลื่อนย้ายจากเมืองหลวงพระบางแห่งอาณาจักรล้านช้าง ต่อมาพุทธศตวรรษที่ 23 ชาวหลวงพระบางและชาวเมืองบริเวณใกล้เคียงที่อพยพมาเมืองเลย ได้นำวัฒนธรรมอีสานถิ่นเข้ามาด้วย โดย “ภาษาเลย” สำเนียงพูดของชาวไทเลย จึงมีการพูดเหมือนชาวหลวงพระบางแต่บางพยางค์ ออกเป็นเสียงสูงคล้ายสำเนียงพูดของชาวปักษ์ใต้ ฟังพูดไพเราะนุ่มนวล จึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะคนเมือง จังหวัดเลย มีโครงสร้างทางสังคมแบบประเพณีนำ มีนิสัยใจคอเหมือนชนเชื้อชาติโบราณซึ่งไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงไปจากที่เดิม ประชาชนนิยมทำบุญ พูดสุภาพ ไม่ค่อยพูดเสียงดัง กิริยามารยาทดีงาม อารมณ์เยือกเย็นไม่วู่วาม มีนิสัยรักความสงบ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักถิ่นที่อยู่ ไม่ค่อยอพยพไปอยู่ที่อื่น ประเพณีสำคัญที่มีชื่อเสียง ได้แก่ งานนมัสการพระธาตุศรีสองรัก งานดอกฝ้ายบานสืบสานวัฒนธรรม ไทเลย งานประเพณีบุญหลวง และการละเล่นผีตาโขน งานประเพณีออกพรรษาอำเภอเชียงคาน เป็นต้น

2.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

2.4.1.1 วิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

แพรวฟ้า ไชยสิทธิ์ และอำนวย ทองโปร่ง (2567) ได้ศึกษา การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามวุฒิ การศึกษา วิทยฐานะ และขนาดสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสังกัด กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2566 จำนวน 372 คน โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตาราง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Cohen และใช้วิธีการเลือกสถานศึกษาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ 5 ค่า จำนวน 39 ข้อ มีค่าความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความ เชื่อมั่น ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.955 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของ (Scheffe's post hoc comparison method)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการจัดสภาพแวดล้อมการบริหารจัดการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร มหานคร โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการจัดการความปลอดภัย รองลงมาคือ ด้านการเรียนการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ 2) ผลการเปรียบเทียบผลเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการบริหารการจัดสภาพแวดล้อมการบริหารจัดการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ตามความพึงพอใจของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดการความปลอดภัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการบริหารจัดการ และด้านกายภาพ ไม่แตกต่างกัน ครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิมพ์วิริย์ ใจสุข (2560) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 5 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์สอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ครังนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2559 จำนวน 88 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบง่าย จำนวน 72 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 51 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .34-.75 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย () ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น สภาพแวดล้อม ด้านการบริหาร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 5 จำแนก

ตามประสบการณ์สอน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา เพื่อสนองความมุ่งหวัง ของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิริยา ทองเรือง (2567) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1, (2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของ สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน และประเภทของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 103 โรงเรียน โดยการสุ่มแบบ แบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC) อยู่ที่ 1.00 ทุกข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.97 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวม คำตอบของผู้ให้ข้อมูลแต่ละสถานศึกษา หาค่าเฉลี่ยเป็นข้อมูลของสถานศึกษา วิเคราะห์การจัด สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์การจัด สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา เปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน และประเภทของ โรงเรียน โดยใช้สถิติทีเทส (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ระดับมากทุกด้าน
- 2) ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และ ประเภทของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาราย ด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และ ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

บุญช่วย ศิริเกษ, พิมพอร สดเอี่ยม,และ ชิณพวงค์ ศรีจันทร์ (2567) ได้ศึกษา บทบาท ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21ในโรงเรียน 2) ศึกษา ระดับการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกในโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21กับ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนและ 4) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำนวน 324 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นในระดับ 0.78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.666$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบเป็น $Y = -1.979 + 0.632(X_4) + 0.471(X_3) + 0.343(X_1)$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็น $Z = 0.415(X_4) + 0.216(X_3) + 0.193(X_1)$

วสันต์ สุธรรมมา อินทร์ จันทรเจริญ และ วิฑิตอาภา ตั้งคำวานิช (2567) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพะเยา บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาและ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาเป็นงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครู กศน. ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพะเยา จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.71) 2) ค่าเฉลี่ยระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพะเยา โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.54) และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวก ระดับปานกลาง ($r = .59$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

พีรพล ชำนาญกุล และ บรรจบ บุญจันทร์ (2567) ได้ศึกษา แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 335 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาด้านกายภาพ คือ สถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายและโครงการเกี่ยวกับการจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ให้มีความหลากหลาย เพียงพอต่อความต้องการด้านวิชาการ คือ สถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนาตนเองในด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา จัดสรรสื่อให้เพียงพอและเหมาะสม ด้านสัมพันธภาพ คือ สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมบุคลากรเพื่อแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันโดยใช้กระบวนการ PLC และในการมอบหมายงานแต่ละครั้งต้องคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละบุคคล และด้านการบริหารจัดการ คือ กำหนดโครงการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี มีการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จิตรา พันพิพัฒน์, สมชัย วงษ์นายะ และ รัชนิวรรณ บุญอนันต์ (2564) ได้ศึกษา กลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม และพัฒนา และประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ด้วยการวิจัยแบบผสมผสานกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณด้วยสูตร Krejcie and Morgan ได้ทั้งหมด 291 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นใช้แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบแบบประมาณค่า และปลายเปิด จำนวน 2 ฉบับ ที่ข้อคำถามมีค่าความเที่ยงตรงมากกว่า 0.60 ขึ้นไป เก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลการ

วิจัยเชิงคุณภาพเลือกแบบเจาะจง 4 กลุ่ม รวม 54 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบประเมินผลที่ผ่านการตรวจสอบจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และแบบร่างกลยุทธ์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มและประชุมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ผลการประเมินด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า อันดับแรก คือ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาด้านกายภาพ ร้อยละ 74.38 ปัญหาคือด้านวิชาการ ($X=2.01$) สภาพและปัญหาการบริหารจัดการด้านการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 71.26 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ได้แก่ ปัจจัยภายในด้านงบประมาณ ($X=4.63$) และปัจจัยภายนอกด้านเศรษฐกิจ ($X=4.78$) โดยตำแหน่งกลยุทธ์ที่เหมาะสมคือ กลยุทธ์การปรับตัว สามารถพัฒนากลยุทธ์ได้ 8 กลยุทธ์ และภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($X=4.78$) แสดงว่าสามารถนำไปใช้กำหนดเป็นกลยุทธ์ในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็นนโยบายและจุดเน้นสำคัญในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาได้จริง

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

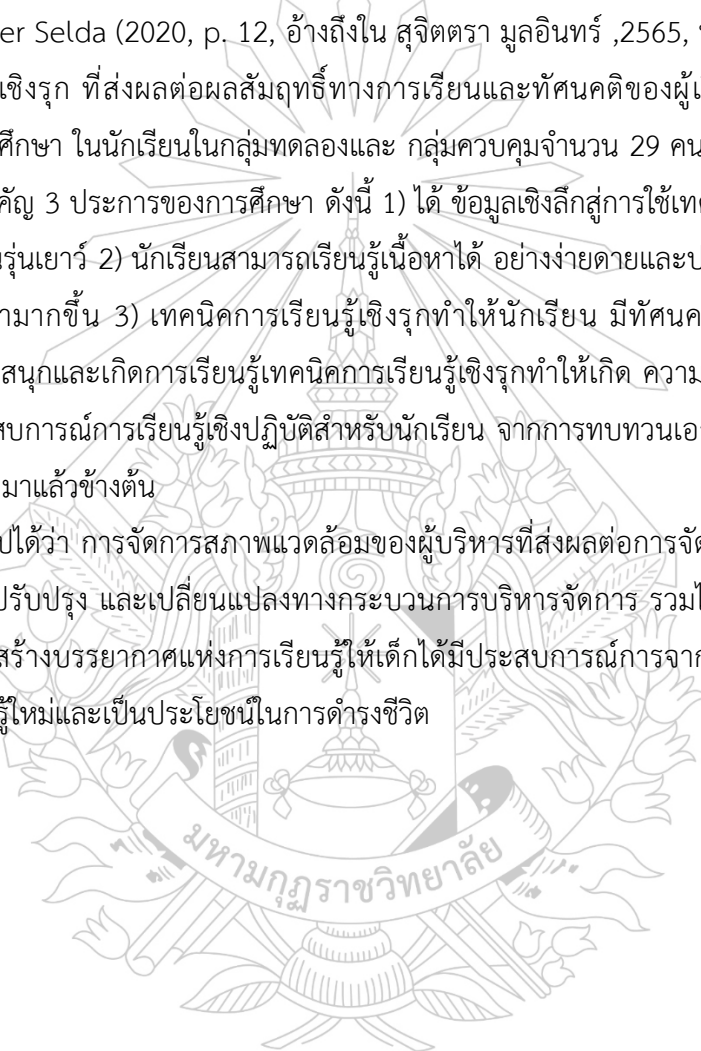
2.4.2.1 งานวิจัยของต่างประเทศที่เกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

เดมา และ เซอร์ริง (Dema & Tshering, 2020 : p.65) ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในภูตานประชากร ได้แก่ นักเรียนเกรด 5 จำนวน 59 คน จากนั้นคัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบคลัสเตอร์ความสามารถและศิลปะ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 29 คน ทดลองเป็นเวลา 4 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบ และแบบสอบถาม โดยเก็บข้อมูลแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์และใช้แบบสอบถามหลังจากการทดลองเสร็จสิ้น ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 5 นักเรียนมีมุมมองเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ครูต้องมีการ เตรียมการและจัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ Ekizer, Feyza Nur; Yildirim, Seyda Sari (2023) ได้ทำการการศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการรับรู้ของนักเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (ELT) เกี่ยวกับทักษะและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับนักเรียน ELT 62 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ELT รับรู้ถึงความคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เป็นทักษะที่จำเป็นแห่งศตวรรษที่ 21 พวกเขาเชื่อว่าทักษะเหล่านี้สามารถพัฒนาได้ผ่านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมและไดนามิกซึ่งรวมเอาเทคโนโลยี การเรียนรู้ตามโครงการ และการประยุกต์ใช้

ในโลกแห่งความเป็นจริง ผลการศึกษานี้มีนัยสำคัญต่อนักการศึกษาของ ELT และผู้พัฒนาหลักสูตร เนื่องจากพวกเขาชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วม ไดนามิก และรวมเอาเทคโนโลยี การเรียนรู้ตามโครงการ และแอปพลิเคชันในโลกแห่งความเป็นจริง ผลการวิจัยยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการเตรียมนักเรียน ELT ให้พร้อมสู่ความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ด้วยการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การศึกษานี้ให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าเกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียน ELT เกี่ยวกับทักษะและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งสามารถให้ข้อมูลการออกแบบหลักสูตรของ ELT และการพัฒนาแนวทางปฏิบัติในการสอน

Ozer Selda (2020, p. 12, อ้างถึงใน สุจิตตรา มูลอินทร์ ,2565, หน้า 63) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติของผู้เรียน ในหลักสูตรภาษาอังกฤษอาชีพศึกษา ในนักเรียนในกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมจำนวน 29 คน ผลการวิจัยพบว่ามีข้อสรุปที่สำคัญ 3 ประการของการศึกษา ดังนี้ 1) ได้ ข้อมูลเชิงลึกสู่การใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนรุ่นเยาว์ 2) นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ อย่างง่ายดายและประสบความสำเร็จในการเรียนเนื้อหามากขึ้น 3) เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุกทำให้นักเรียน มีทัศนคติเชิงบวกมากขึ้น นักเรียน เกิดความสนุกและเกิดการเรียนรู้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุกทำให้เกิด ความมั่นใจในการเรียน และช่วย เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติสำหรับนักเรียน จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

สรุปได้ว่า การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ต้องมีการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงทางกระบวนการบริหารจัดการ รวมไปถึงกระบวนการทางความคิด การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เด็กได้มีประสบการณ์จากการลงมือทำเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่และเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 134 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 1,388 คน (ระบบบริการข้อมูล Big data ณ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2567)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วยผู้บริหาร (ผู้อำนวยการสถานศึกษา) จำนวน 26 คน และครูผู้สอน จำนวน 275 คน รวมทั้งทั้งสิ้น 301 คน โดยใช้ตารางการประมาณของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 301 คน โดยทำการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยยึดตามจำนวนสัดส่วนและตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก ตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3. 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามขนาดของโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
เล็ก	84	65	699	744	15	151	166
กลาง	47	46	402	611	9	87	96
ใหญ่	1	1	29	29	1	6	7
ใหญ่พิเศษ	2	2	144	155	1	31	32
รวมทั้งสิ้น	134	114	1,274	1,388	26	275	301

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งและวุฒิทางการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารที่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 3 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ประกอบด้วย

1. ด้านกายภาพ
2. ด้านการบริหารจัดการ
3. ด้านวิชาการ

สำหรับแบบสอบถาม ในตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) โดยกำหนดช่วงระดับของคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการจัดการสภาพแวดล้อมในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการจัดการสภาพแวดล้อมในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการจัดการสภาพแวดล้อมในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการจัดการสภาพแวดล้อมในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการจัดการสภาพแวดล้อมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 4 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ประกอบด้วย

- 1) การออกแบบการเรียนรู้
- 2) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง
- 3) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี
- 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) โดยกำหนดช่วงระดับของคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในระดับมาก
- 3 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในระดับน้อยที่สุด

3.3. การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ

3.3.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 แล้วกำหนดเป็นกรอบปัจจัยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา และนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดสำหรับเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามถัดไป

3.3.2 ศึกษารูปแบบและวิธีสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร และงานวิจัยต่างๆแล้วนำมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

3.3.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับแก้ตามคำแนะนำเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

3.3.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ถ้อยคำ (Wording) ของข้อความแต่ละข้อว่าตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ และวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่

3.3.5 นำแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อความคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์ (Index Of Item Objective Congruence : IOC)

3.3.6 คัดเลือกเฉพาะข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 95) พบว่า แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าตัวแปรการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่า IOC ระหว่าง 0.5 – 1.0 และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู IOC ระหว่าง 0.5 – 1.0

3.3.7 ปรับแก้ภาษาและข้อความตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ ให้มีความชัดเจนในการสื่อความหมายยิ่งขึ้น

3.3.8 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.3.9 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (อิทธิพัทธ์ สุตันทพรกุล, 2556, หน้า 202) ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ พบว่าตัวแปรการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.838 และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.916

3.3.10 พิจารณาปรับปรุงและคัดเลือกข้อความรายชื่อ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

3.3.11 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูลผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 301 คน โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิชาเขตศรีล้านช้าง เพื่อจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

3.4.2 นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.4.3 ผู้วิจัยทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการขอความร่วมมือแสกน QR CODE รวมถึง Link แบบสอบถาม ส่งผ่านช่องทางที่ได้ประสานไว้กับผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามวิจัย ได้กลับคืนมาร้อยละ 100 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 301 คน

3.4.4 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลผ่านระบบข้อมูลของแบบสอบถามที่เชื่อมต่อไว้

3.4.5 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ รวบรวมข้อมูลทั้งหมดไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยต่อไป

3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพ ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ในการทำงาน โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 100)

4.51-5.00 หมายถึง การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ระดับแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เขต 1 ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 100)

4.51-5.00 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในแต่ละตัวแปรและระหว่างตัวแปร พิจารณากับตัวแปรเกณฑ์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ภัทรพร เกษสังข์, 2559, หน้า 169 – 171) แล้วแปลความหมายดังนี้

มีค่า r 0.81 - 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

มีค่า r 0.61 - 0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง

มีค่า r 0.41 - 0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

มีค่า r 0.21 - 0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ

มีค่า r 0.01 - 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ

มีค่า r 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สำหรับทิศทางความสัมพันธ์พิจารณา ดังนี้ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือทิศทางเดียวกัน ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นลบ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางลบหรือทิศทางตรงกันข้าม ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็น 0 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือใกล้เคียง 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันต่ำ

3.5.5 วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Stepwise เพื่อดูตัวแปรที่มีนัยสำคัญ และนำค่าสถิติที่ได้ไปสร้างสมการพยากรณ์

3.6. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

3.6.1 สถิติพื้นฐาน

3.6.1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

3.6.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.6.1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.6.2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

3.6.2.2 ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยแบ่งเป็น 5 ตอนดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

4.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

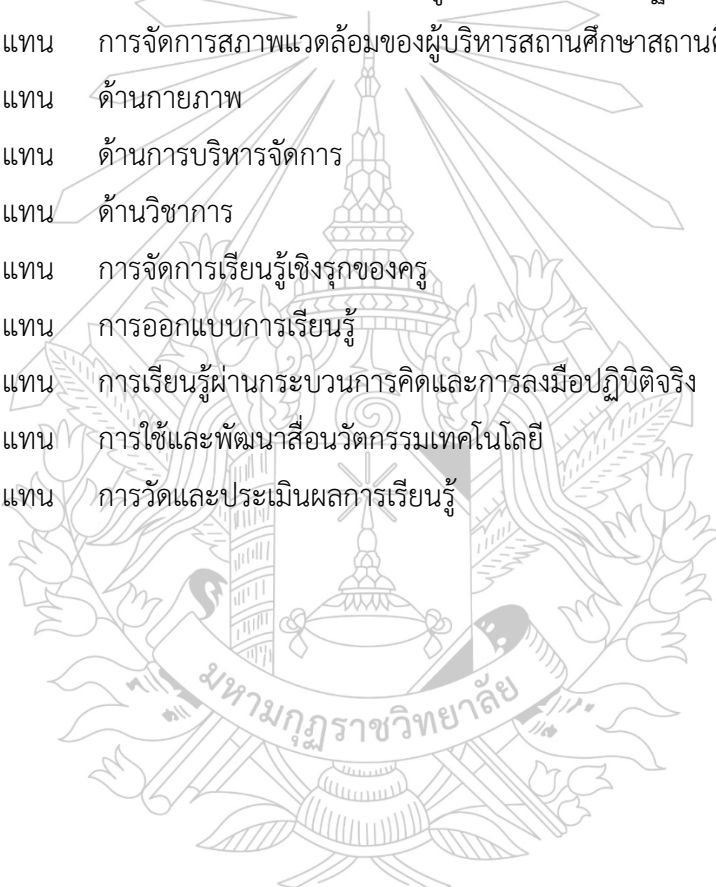
4.6 ผลการวิเคราะห์การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

4.1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
%	แทน	ร้อยละของข้อมูล
*	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

R_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือประสิทธิภาพในอำนาจพยากรณ์
S	แทน	การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียน
E	แทน	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียน
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน
X	แทน	การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา
X_1	แทน	ด้านกายภาพ
X_2	แทน	ด้านการบริหารจัดการ
X_3	แทน	ด้านวิชาการ
Y	แทน	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
Y_1	แทน	การออกแบบการเรียนรู้
Y_2	แทน	การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง
Y_3	แทน	การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี
Y_4	แทน	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4.2. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามของ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	116	38.5
1.2 หญิง	185	61.5
รวม	301	100.00
2. ตำแหน่งหน้าที่		
2.1 ผู้บริหาร	26	8.6
2.2 ครูผู้สอน	275	91.4
รวม	301	100
3.ขนาดโรงเรียน		
3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	166	55.1
3.2 โรงเรียนขนาดกลาง	96	31.9
3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	7	2.3
3.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	32	10.6
รวม	301	100
4.ประสบการณ์ในการทำงาน		
4.1 น้อยกว่า 10 ปี	47	15.6
4.2 10 – 20 ปี	245	81.4
4.3 มากกว่า 20 ปี	9	3.0
รวม	301	100

ตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 โดยส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 91.4 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีตำแหน่งหน้าที่ ครูผู้สอน จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 91.4 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ 10 - 20 ปี จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 81.4

4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

การวิเคราะห์ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านกายภาพ 2. ด้านบริหารจัดการ 3.ด้านวิชาการ การให้ข้อมูลย้อนกลับ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรายด้านรายข้อและภาพรวมผลปรากฏ ดังตารางที่ 4.2 – 4.5

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร สถานศึกษาสถานศึกษา (X)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านกายภาพ (X_1)	4.27	0.36	มาก	1
2. ด้านบริหารจัดการ (X_2)	4.20	0.43	มาก	3
3. ด้านวิชาการ (X_3)	4.22	0.44	มาก	2
รวม	4.33	0.45	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา (X) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านกายภาพ (X_1) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.36) รองลงมาคือ ด้านวิชาการ (X_3) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านบริหารจัดการ (X_2) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.43)

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) โรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านกายภาพ (X₁)
โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านกายภาพ (X ₁)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ ที่
1. ผู้บริหารมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและ เกื้อกูลต่อการจัดการเรียนการสอน	4.46	0.59	มาก	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดห้องเรียนและ ห้องปฏิบัติการที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สะอาด เป็นระเบียบ และพร้อมใช้งาน	4.18	0.67	มาก	5
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และ เทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับการเรียนรู้ทั้งในระบบออนไลน์ และออนไลน์ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา	4.26	0.65	มาก	2
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ตามความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน เช่น ห้องสมุด ห้องเรียน	4.22	0.63	มาก	4
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบำรุงรักษาอุปกรณ์และสื่อ การเรียนการสอนให้มีคุณภาพอยู่เสมอ	4.26	0.63	มาก	3
รวม	4.27	0.36	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านกายภาพ (X₁) โดยภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ข้อที่ 1 ผู้บริหารมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและเกื้อกูลต่อการจัดการเรียน การสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ข้อที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการ จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับการเรียนรู้ทั้งในระบบออนไลน์และออนไลน์ ให้ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.65) และข้อที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษามีการบำรุงรักษาอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนให้มีคุณภาพอยู่เสมอ อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษามีการ

จัดห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สะอาด เป็นระเบียบ และพร้อมใช้งาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.67)

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) โรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านการบริหารจัดการ
(X₂) โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านการบริหารจัดการ (X ₂)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ ที่
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่และ แนวปฏิบัติของบุคลากรอย่างชัดเจน เพื่อให้การ ปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.24	0.59	มาก	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนปฏิบัติงาน ติดตาม และประเมินผลการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลมา พัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.22	0.66	มาก	2
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณที่ เพียงพอและเหมาะสมในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ ต่างๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษา	4.17	0.58	มาก	4
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศและ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในองค์กร ส่งเสริมการ ทำงานร่วมกันเป็นทีมและการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.21	0.65	มาก	3
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการส่งเสริมและสนับสนุน ขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เพื่อสร้างแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้	4.16	0.62	มาก	5
รวม	4.20	0.43	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านการบริหารจัดการ (X₂) โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวปฏิบัติของ

บุคลากรอย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ข้อที่ 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนปฏิบัติงาน ติดตาม และประเมินผลการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลมาพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 5. ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการส่งเสริมและสนับสนุนขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.62)

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านวิชาการ (X_3) โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านวิชาการ (X_3)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ ที่
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.20	0.60	มาก	4
2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา	4.23	0.62	มาก	2
3. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อเพิ่มประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน	4.19	0.66	มาก	5
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.28	0.58	มาก	1

ด้านวิชาการ (X_3)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ ที่
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ครอบคลุมการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ	4.21	0.61	มาก	3
รวม	4.22	0.44	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านวิชาการ (X_3) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ข้อที่ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.58) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 3. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อเพิ่มประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.66)

4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

การวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1.การออกแบบการเรียนรู้ 2.การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง 3.การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี 4.การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อผลปรากฏ ดังตารางที่ 4.6-4.10

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. การออกแบบการเรียนรู้ (Y_1)	4.24	0.44	มาก	4
2. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง (Y_2)	4.28	0.43	มาก	2
3. การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมเทคโนโลยี (Y_3)	4.26	0.41	มาก	3
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y_4)	4.29	0.41	มาก	1
รวม	4.32	0.44	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y_4) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.41) รองลงมาคือ การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง (Y_2) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การออกแบบการเรียนรู้ (Y_1) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.44)

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การออกแบบการเรียนรู้ (Y_1) โดยภาพรวมและรายข้อ

การออกแบบการเรียนรู้ (Y_1)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ครูมีการศึกษาวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน	4.24	0.60	มาก	3
2. ครูมีการกำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างชัดเจน โดยระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.23	0.60	มาก	4

การออกแบบการเรียนรู้ (Y_1)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ ที่
3. ครูมีการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหา รวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	4.23	0.59	มาก	5
4. ครูมีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด	4.26	0.60	มาก	1
5. ครูมีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทันสมัย และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน	4.25	0.63	มาก	2
รวม	4.24	0.44	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การออกแบบการเรียนรู้ (Y_1) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 4. ครูมีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ ข้อที่ 5. ครูมีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทันสมัย และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 2. ครูมีการกำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน โดยระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.60) และข้อที่ 4.3. ครูมีการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหา รวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.59)

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง (Y₂) โดยภาพรวมและรายข้อ

การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง (Y ₂)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.26	0.57	มาก	5
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหา	4.29	0.61	มาก	1
3. ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.29	0.60	มาก	2
4. ผู้เรียนมีโอกาสในการทดลอง สืบเสาะตรวจสอบ และค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่จากประสบการณ์	4.28	0.62	มาก	3
5. ครูมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน คอยให้คำแนะนำ กระตุ้นการคิด และให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.26	0.61	มาก	4
รวม	4.28	0.44	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง (Y₂) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.61) และ ข้อที่ 3. ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ 4. ผู้เรียนมีโอกาส

ในการทดลอง สํารวจตรวจสอบ และค้นคว้าหาคําตอบด้วยตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่จากประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.6) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 5. ครูมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน คอยให้คำแนะนำ กระตุ้นการคิด และให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.61) และ ข้อที่ 1. ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.57)

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี (Y_3) โดยภาพรวมและรายข้อ

การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี (Y_3)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ครูมีความสามารถในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้และความแตกต่างของผู้เรียน	4.23	0.57	มาก	5
2. ครูมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิจาร์ณญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมและปลอดภัย	4.26	0.60	มาก	3
3. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.28	0.57	มาก	1
4. ครูสามารถผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.24	0.55	มาก	4
5. ครูมีทักษะในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และความต้องการของผู้เรียน	4.27	0.56	มาก	2
รวม	4.26	0.41	มาก	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี (Y_3) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 3. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ข้อที่ 5. ครูมีทักษะในการออกแบบ และสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 1. ครูมีความสามารถในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้และความแตกต่างของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.57)

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y_4) โดยภาพรวม และรายข้อ

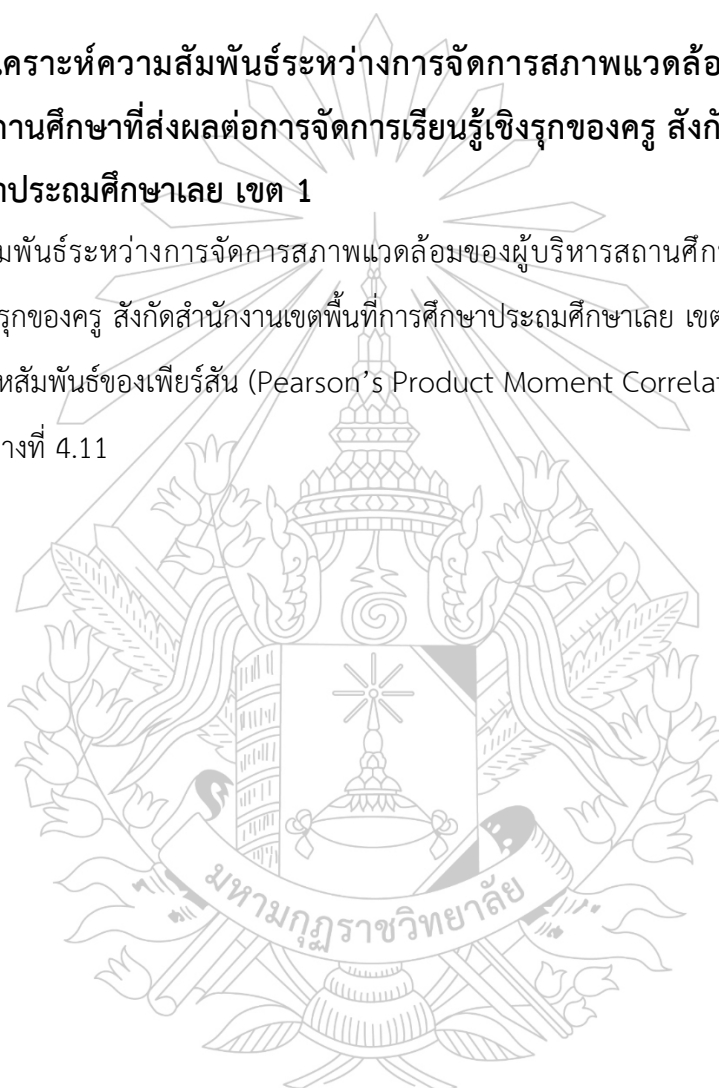
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y_4)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ ที่
1. ครูมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตร	4.30	0.59	มาก	2
2. ครูดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียน	4.23	0.59	มาก	5
3. ครูประเมินผลจากกระบวนการปฏิบัติงานและผลงานที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ในสภาพที่ สอดคล้องกับความสามารถ ที่แท้จริงของผู้เรียน	4.24	0.60	มาก	4
4. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับผลการประเมิน เพื่อให้ผู้เรียนทราบจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาของตนเอง	4.27	0.60	มาก	3
5. ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.42	0.53	มาก	1
รวม	4.29	0.41	มาก	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y_4) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือ ข้อที่ 5. ครุณาผลการประเมินไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.53) รองลงมา คือ ข้อที่ 1. ครูมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.59) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2. ครูดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.59)

4.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ผลปรากฏดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	X	Y
X ₁	1								
X ₂	.564**	1							
X ₃	.583**	.691**	1						
Y ₁	.503**	.599**	.687**	1					
Y ₂	.570**	.548**	.624**	.713**	1				
Y ₃	.573**	.584**	.620**	.651**	.742**	1			
Y ₄	.579**	.597**	.634**	.648**	.672**	.757**	1		
X	.565**	.361**	.607**	.445**	.459**	.425**	.441**	1	
Y	.396**	.487**	.521**	.706**	.536**	.520**	.634**	.332**	1

Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

**p < .01

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยใช้การทดสอบค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีค่า ($r_{xy} = 0.332$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติเท่ากับ .01 ในระดับก่อนข้างต่ำ ส่วนการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.425 - 0.459$)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ภายในตัวแปรการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 คู่ที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการกับด้านวิชาการ ($r_{x_2x_3} = 0.691$) คู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำ คือ ด้านกายภาพกับด้านการบริหารจัดการ ($r_{x_1x_2} = 0.564$)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ภายในตัวแปรการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 คู่ที่มีค่าสัมพันธ์สูงสุด การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($r_{y_3y_4} = 0.757$) คู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำ คือ การออกแบบการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($r_{y_1y_4} = 0.648$)

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ทุกคู่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 ดังนั้นผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์การแปรผลที่กำหนดไว้ พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ในระดับก่อนข้างต่ำ ($r_{xy} = 0.332$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ดังปรากฏดังตาราง 4.12 - 4.15

ตารางที่ 4.12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การออกแบบการเรียนรู้ (Y_1)

การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร สถานศึกษา (X)	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู การออกแบบการเรียนรู้ (Y_1)	
	Pearson Product Moment Correlation Coefficient	ระดับ ความสัมพันธ์
1. ด้านกายภาพ (X_1)	.503**	ปานกลาง
2. ด้านการบริหารจัดการ (X_2)	.599**	ปานกลาง
3. ด้านวิชาการ (X_3)	.687**	สูง
โดยรวม	.445**	ปานกลาง

** $p < .01$

จากตารางที่ 4.12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การออกแบบการเรียนรู้ โดยรวม (rx_{y_1}) เท่ากับ 0.445 ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ในระดับสูง 1 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ($rx_{3y_1} = 0.687$) ด้านการบริหารจัดการ ($rx_{2y_1} = 0.599$) และด้านกายภาพ ($rx_{1y_1} = 0.503$)

ตารางที่ 4.13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง (Y_2)

การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร สถานศึกษา (X)	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและ การลงมือปฏิบัติจริง (Y_2)	
	Pearson Product Moment Correlation Coefficient	ระดับ ความสัมพันธ์
1. ด้านกายภาพ (X_1)	.570**	ปานกลาง
2. ด้านการบริหารจัดการ (X_2)	.548**	ปานกลาง
3. ด้านวิชาการ (X_3)	.624**	สูง
โดยรวม	.459**	ปานกลาง

** $p < .01$

จากตารางที่ 4.13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง โดยรวม (rx_{y_2}) เท่ากับ 0.459 ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ในระดับสูง 1 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ($rx_{3y_2} = 0.624$) ด้านกายภาพ ($rx_{1y_2} = 0.570$) และด้านการบริหารจัดการ ($rx_{2y_2} = 0.548$)

ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี (Y_3)

การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร สถานศึกษา (X)	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี (Y_3)	
	Pearson Product Moment Correlation Coefficient	ระดับ ความสัมพันธ์
1. ด้านกายภาพ (X_1)	.573**	ปานกลาง
2. ด้านการบริหารจัดการ (X_2)	.584**	ปานกลาง
3. ด้านวิชาการ (X_3)	.620**	สูง
โดยรวม	.425**	ปานกลาง

** $p < .01$

จากตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี โดยรวม (rx_{y_3}) เท่ากับ 0.425 ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ในระดับสูง 1 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ($rx_{3y_3} = 0.620$) ด้านการบริหารจัดการ ($rx_{2y_3} = 0.584$) และด้านกายภาพ ($rx_{1y_3} = 0.573$)

ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y_4)

การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร สถานศึกษา (X)	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y_4)	
	Pearson Product Moment Correlation Coefficient	ระดับ ความสัมพันธ์
1. ด้านกายภาพ (X_1)	.579**	ปานกลาง
2. ด้านการบริหารจัดการ (X_2)	.597**	ปานกลาง
3. ด้านวิชาการ (X_3)	.634**	สูง
โดยรวม	.441**	ปานกลาง

** $p < .01$

จากตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวม (rx_{y_4}) เท่ากับ 0.441 ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ในระดับสูง 1 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ($rx_{3y_4} = 0.634$) ด้านการบริหารจัดการ ($rx_{2y_4} = 0.597$) และด้านกายภาพ ($rx_{1y_4} = 0.579$)

4.6 ผลการวิเคราะห์การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ในการวิเคราะห์การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Stepwise เพื่อคัดตัวแปรที่มีนัยสำคัญ และนำค่าสถิติที่ได้ไปสร้างสมการพยากรณ์ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู ผลปรากฏดังตารางที่ 4.16 – 4.20

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวม

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E. _B	β	T	Sig.
ด้านวิชาการ (X_3)	.355	.067	.353	5.266**	.000
ด้านการบริหารจัดการ (X_2)	.249	.069	.243	3.636**	.000
ค่าคงที่ (Constant)	1.784	.226		7.888**	.000
R = .550 R ² = .302 Adjusted R ² = .297 F = 64.465					

**p < .01

จากตารางที่ 4.16 พบว่า การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 3 ด้าน พบว่า มี 2 ด้าน มีอำนาจพยากรณ์ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 (Y) โดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านวิชาการ (X_3) และด้านการบริหารจัดการ (X_2)

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านวิชาการ (X_3) ($\beta = 0.353$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ (X_2) ($\beta = 0.243$) ตัวแปรทั้ง 2 องค์ประกอบนี้ สามารถรวมพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 (Y) โดยภาพรวมร้อยละ 30.20 ($R^2 = 0.302$) และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.3731 ซึ่งเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.784 + 0.355(X_3) + 0.249(X_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = 0.353(Z_{x_3}) + 0.243(Z_{x_2})$$

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1 การออกแบบการเรียนรู้ (Y₁)

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E. _B	β	T	Sig.
ด้านวิชาการ (X ₃)	.481	.059	.484	8.141**	.000
ด้านการบริหารจัดการ (X ₂)	.207	.059	.205	3.503**	.001
ด้านกายภาพ (X ₁)	.128	.064	.105	2.006*	.005
ค่าคงที่ (Constant)	.790	.225		3.515**	.001
R = .713 R ² = .508 Adjusted R ² = .503 F = 102.246					

*p < .05, **p < .01

จากตารางที่ 4.17 พบว่า การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 3 ด้าน พบว่า มี 3 ด้านมีอำนาจพยากรณ์ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การออกแบบการเรียนรู้ (Y₁) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านวิชาการ (X₃) ด้านการบริหารจัดการ (X₂) และด้านกายภาพ (X₁)

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านวิชาการ (X₃) ($\beta = 0.481$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ (X₂) ($\beta = 0.207$) และด้านกายภาพ (X₁) ($\beta = 0.128$) ตัวแปรทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การออกแบบการเรียนรู้ (Y₁) ได้ร้อยละ 50.80 (R² = 0.508) และมีความคลาดเคลื่อน ± 0.3096 ซึ่งเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.790 + 0.481(x_3) + 0.207(x_2) + 0.128(x_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = 0.484(Zx_3) + 0.205(Zx_2) + 0.105(Zx_1)$$

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณทักษะการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเลย เขต 1 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง (Y₂)

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E.B	β	T	Sig.
ด้านวิชาการ (X ₃)	.364	.062	.367	5.903**	.000
ด้านกายภาพ (X ₁)	.339	.066	.278	5.105**	.000
ด้านการบริหารจัดการ (X ₂)	.139	.062	.138	2.260**	.025
ค่าคงที่ (Constant)	.706	.234		3.020**	.003
R = .681 R ² = .463 Adjusted R ² = .458 F = 85.433					

**p < .01

จากตารางที่ 4.18 พบว่า การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 3 ด้าน พบว่า มี 3 ด้านนี้ มีอำนาจพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง (Y₂) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านวิชาการ (X₃) ด้านกายภาพ (X₁) และ ด้านการบริหารจัดการ (X₂)

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านวิชาการ (X₃) ($\beta = 0.367$) รองลงมา คือ ด้านกายภาพ (X₁) ($\beta = 0.278$) และด้านการบริหารจัดการ (X₂) ($\beta = 0.138$) ตัวแปรทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ สามารถรวมพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง (Y₂) ได้ร้อยละ 46.30 (R² = 0.463) และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.3224 ซึ่งเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.706 + 0.364(x_3) + 0.339(x_1) + 0.139(x_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = 0.367 (Zx_3) + 0.278(Zx_1) + 0.138(Zx_2)$$

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณทักษะการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเลย เขต 1 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี (Y₃)

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E. _B	β	T	Sig.
ด้านวิชาการ (X ₃)	.295	.058	.315	5.122**	.000
ด้านกายภาพ (X ₁)	.308	.062	.267	4.958**	.000
ด้านการบริหารจัดการ (X ₂)	.206	.058	.216	3.570**	.000
ค่าคงที่ (Constant)	.828	.219		3.783**	.000
R = .689 R ² = .474 Adjusted R ² = .469 F = 89.368					

**p < .01

จากตารางที่ 4.19 พบว่า การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 3 ด้าน พบว่า มี 3 ด้านนี้ มีอำนาจพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี (Y₃) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านวิชาการ (X₃) ด้านกายภาพ (X₁) และ ด้านการบริหารจัดการ (X₂)

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านวิชาการ (X₃) ($\beta = 0.315$) รองลงมา คือ ด้านกายภาพ (X₁) ($\beta = 0.267$) และด้านการบริหารจัดการ (X₂) ($\beta = 0.216$) ตัวแปรทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ สามารถรวมพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี (Y₃) ได้ร้อยละ 47.40 (R² = 0.474) และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.3018 ซึ่งเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.828 + 0.295(x_3) + 0.308(x_1) + 0.206(x_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = 0.315(Zx_3) + 0.267(Zx_1) + 0.216(Zx_2)$$

ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณทักษะการโค้ชของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเลย เขต 1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y₄)

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E. _B	β	T	Sig.
ด้านวิชาการ (X ₃)	.304	.056	.327	5.414**	.000
ด้านกายภาพ (X ₁)	.300	.061	.262	4.960**	.000
ด้านการบริหารจัดการ (X ₂)	.211	.056	.223	3.760**	.000
ค่าคงที่ (Constant)	.840	.213		3.940**	.000
R = .702 R ² = .493 Adjusted R ² = .488 F = 96.260					

**p < .01

จากตารางที่ 4.20 พบว่า การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 3 ด้าน พบว่า มี 3 ด้านนี้ มีอำนาจพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y₄) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านวิชาการ (X₃) ด้านกายภาพ (X₁) และ ด้านการบริหารจัดการ (X₂)

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านวิชาการ (X₃) ($\beta = 0.327$) รองลงมา คือ ด้านกายภาพ (X₁) ($\beta = 0.262$) และด้านการบริหารจัดการ (X₂) ($\beta = 0.223$) ตัวแปรทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Y₄) ได้ร้อยละ 49.30 (R² = 0.493) และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.2938 ซึ่งเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.840 + 0.304(x_3) + 0.300(x_1) + 0.211(x_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = 0.327(Zx_3) + 0.262(Zx_1) + 0.223(Zx_2)$$

ดังนั้น ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 มีตัวแปรพยากรณ์อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่าสอดคล้องกันตามสมมติฐานของการวิจัย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 2) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 ปีการศึกษา 2567 ประกอบด้วยผู้บริหาร (ผู้อำนวยการสถานศึกษา) จำนวน 26 คน และครูผู้สอน จำนวน 275 คน รวมทั้งทั้งสิ้น 301 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.838 และ 0.916

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติอนุมานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Stepwise เพื่อดูตัวแปรที่มีนัยสำคัญและนำค่าสถิติที่ได้ไปสร้างสมการพยากรณ์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย ตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1. สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 301 คน ส่วนใหญ่เป็นจำแนกเป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.50 และเพศชาย ร้อยละ 38.50 เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 91.40 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 8.60 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ขนาดเล็ก ร้อยละ 55.10 รองลงมาขนาดกลาง ร้อยละ 31.90 เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10–20 ปี ร้อยละ 81.40 รองลงมา มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 15.60 และมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 3.00 ตามลำดับ

5.1.2 สรุปผลการวิจัย

5.1.2.1 การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา

การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาเป็นรายด้านปรากฏผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ด้านกายภาพ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและเกื้อกูลต่อการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับการเรียนรู้ทั้งในระบบออนไลน์และออนไซต์ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สะอาด เป็นระเบียบ และพร้อมใช้งาน

2) ด้านการบริหารจัดการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวปฏิบัติของบุคลากรอย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนปฏิบัติงาน ติดตาม และประเมินผลการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลมาพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการส่งเสริมและสนับสนุนขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้

3) ด้านวิชาการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ใน

กระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อเพิ่มประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน

5.1.2.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาเป็นรายด้านปรากฏผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) การออกแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด รองลงมา คือ ครูมีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทันสมัย และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีการกำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน โดยระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และ ครูมีการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหา รวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

2) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหา และ ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น รองลงมา คือ ผู้เรียนมีโอกาสในการทดลอง สำรวจตรวจสอบ และค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่จากประสบการณ์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน คอยให้คำแนะนำ กระตุ้นการคิด และให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และ ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้

3) การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมา คือ ครูมีทักษะในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และความต้องการของผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีความสามารถในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้และความแตกต่างของผู้เรียน

4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครุณาผลการประเมินไปใช้ในการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รองลงมา คือ ครูมีการกำหนด วัตถุประสงค์และเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ของหลักสูตร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียน

5.1.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยใช้การทดสอบค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร สถานศึกษาสถานศึกษา กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ เท่ากับ 0.332 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 เมื่อพิจารณาราย ด้าน พบว่า

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษา กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การออกแบบการเรียนรู้ เท่ากับ 0.445 ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษา กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง เท่ากับ 0.459 ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษา กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เท่ากับ 0.425 ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษา กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย

เขต 1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เท่ากับ 0.441 ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ภายในตัวแปรการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา (X) พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 คู่ที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ กับ ด้านวิชาการ ($r_{x_2x_3} = 0.691$) คู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำ คือ ด้านกายภาพ กับด้านการบริหารจัดการ ($r_{x_1x_2} = 0.564$)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ภายในตัวแปรการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Y) พบว่า ทุกคู่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 คู่ที่มีค่าสัมพันธ์สูงสุด การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($r_{y_3y_4} = 0.757$) คู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำ คือ การออกแบบการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($r_{y_1y_4} = 0.648$)

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ทุกคู่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 ดังนั้นผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์การแปรผลที่กำหนดไว้ พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r_{xy} = 0.332$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.2.4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ผลการวิเคราะห์การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีดังนี้ การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 3 องค์ประกอบ พบว่า มี 2 องค์ประกอบ มีอำนาจพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านวิชาการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.353 รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ของการพยากรณ์ เท่ากับ 0.243 ตัวแปรทั้ง 2 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 (Y) โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 30.20 ($R^2 = 0.302$) และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.3731 ซึ่งเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.784 + 0.355(X_3) + 0.249(X_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = 0.353(Zx_3) + 0.243(Zx_2)$$

ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นพบว่า ด้านกายภาพ (X_1) ไม่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

5.2. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลการอภิปรายผลเชิงพรรณนาตามวัตถุประสงค์รายละเอียดในแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

5.2.1 การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ และด้านบริหารจัดการที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีการส่งเสริมการจัดภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น สวยงาม พร้อมทั้งสนับสนุนระบบสื่อสารและเว็บไซต์ที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ ICT ทันสมัย รวมถึงทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทางการศึกษาเป็นระบบและเกิดผลต่อคุณภาพการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ พระนิกร ขนดีสมปนโน และคณะ (2563, หน้า 228) ที่กล่าวว่า การบริหารสภาพแวดล้อมทางการศึกษาตามหลักสัปปายะ 4 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารการจัดการ มีการส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีการจัด การอบรมพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ด้านกายภาพ มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ ร่มรื่น สะอาด สวยงาม มีการจัดทำป้ายแสดงแผนผังภายในโรงเรียนเกี่ยวกับส ถานที่และอาคาร ต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีความพร้อมด้านสถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน ด้านวิชาการ ผู้เรียน สามารถแสดงความคิดเห็นได้ ครู เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ มีการเสริมแรงโดยให้รางวัลเป็นการชมเชย ผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาภา เจริญรวย, วัชวุฒิ บุญลอย และ อธิรัฐ วรบำรุงกุล (2566) ที่ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่

21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผลวิจัยพบว่าการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรวฟ้า ไชยสิทธิ์ และอำนวย ทองโปร่ง (2567) ที่ศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครพบว่า การบริหารการจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมรายด้าน อยู่ในระดับมาก

การที่ด้านกายภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอาจเป็นผลมาจาก การจัดการสภาพแวดล้อมด้านกายภาพของโรงเรียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในด้านนี้ ได้แก่ อาคารสถานที่ ความสะอาด ความปลอดภัย ตลอดจนการจัดภูมิทัศน์ที่ร่มรื่นและสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัยและเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจะช่วยเอื้อให้เกิดบรรยากาศที่กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย (2563) กล่าวว่าไว้ว่าสถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งการปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม สร้างอาคารเรียนที่ทันสมัย มีความสะอาดเรียบร้อย และการจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เว็บไซต์ ระบบอินเทอร์เน็ต และการสื่อสารภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสิ่งเหล่านี้จะช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของโรงเรียน และสร้างความเชื่อมั่นให้กับทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสอดคล้องกับ พระนิกร ขนติสมปนโน และคณะ (2563) ได้กล่าวไว้ ถึงการจัดการสภาพแวดล้อมด้านกายภาพไว้อย่างครอบคลุม โดยเน้นว่าโรงเรียนควรมีการดูแลรักษาความสะอาด ความปลอดภัย และการตกแต่งสถานที่ให้น่าอยู่ เช่น การจัดสวนหย่อม การจัดทำป้ายแสดงแผนผังอาคารอย่างชัดเจน การติดตั้งระบบแสงสว่างอย่างเพียงพอ และจัดสรรพื้นที่ให้เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในร่มและกลางแจ้ง ซึ่งมีผลต่อความรู้สึกปลอดภัย ความสะดวกในการเข้าถึงการเรียนรู้ และลดความเครียดของนักเรียน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านวิชาการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อาริยา สตาร์ตัน (2556) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและกิจกรรมนอกชั้นเรียน โดยจัดกิจกรรมให้หลากหลายและตอบสนองความสามารถเฉพาะบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และแนวคิดนี้ยังสอดคล้องกับ สาคร มหาหิงค์ (2559) ที่กล่าวว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ควรเป็นไปในรูปแบบของการบูรณาการ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ในการคิด วิเคราะห์ ทดลอง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก

ความสะดวกและผู้ส่งเสริมการเรียนรู้มากกว่าการเป็นผู้บรรยายเพียงฝ่ายเดียวยิ่งไปกว่านั้นยังมีการเน้นถึงการจัดหาแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น และสื่อดิจิทัล ซึ่งสามารถขยายโอกาสในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มากกว่าห้องเรียนแบบดั้งเดิม และสามารถเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังรวมถึง การพัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอน ให้สอดคล้องกับโลกยุคใหม่ โดยเฉพาะในบริบทของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง การทำงานเป็นทีม และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย (2563) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการที่ดีต้องประกอบด้วย การวางแผนการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเปิดโอกาสให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งช่วยสร้างแรงจูงใจและทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสอดคล้องกับ พระนิกร ขนดีสมปนโน และคณะ (2563) กล่าวว่า บรรยากาศทางวิชาการควรเป็นบรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส เป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียน ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีคุณภาพ

อย่างไรก็ตาม ด้านที่ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านบริหารจัดการ ซึ่งอาจเป็นเพราะการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยเฉพาะในด้านนโยบายการบริหารที่ชัดเจน การจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในโรงเรียน ล้วนเป็นกลไกที่ช่วยให้การดำเนินงานด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ พระครูใบฎีกาณพล เขมโก (2562) กล่าวว่า การจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจะต้องครอบคลุมการพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ในการวางนโยบาย ควบคู่ไปกับการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและเอื้อต่อการพัฒนาครูและบุคลากร ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ วรณมณี โพธิ์พันธ์ (2561) กล่าวว่า การบริหารงานภายในโรงเรียนควรมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งภายในองค์กร เช่น ครู ผู้บริหาร นักเรียน และภายนอก เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนจะช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมกันพัฒนาสถานศึกษาในทุกมิติ และสอดคล้องกับ อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย (2563) กล่าวว่า การวางระบบบริหารแบบมีส่วนร่วม (participatory management) ที่ส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งมีผลต่อขวัญกำลังใจของครู และทำให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ และสอดคล้องกับ สาคร มหาหิงค์ (2559) กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีการวางแผนด้านงบประมาณอย่างรอบคอบ เพื่อรองรับการจัดกิจกรรมด้านวิชาการ วัสดุอุปกรณ์การเรียน และสวัสดิการครูและ

นักเรียน โดยการบริหารทรัพยากรอย่างโปร่งใสและยึดหลักประสิทธิภาพจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ นิติยา แก่นพุ่ม (2563) กล่าวว่าผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่น มีความเข้าใจความแตกต่างของบุคลากร และสามารถประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความร่วมมือ ไม่นั่นอำนาจสั่งการแต่เพียงอย่างเดียว

5.2.2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เลย เขต 1

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และการออกแบบการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อตอบสนองกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือแนวทางการเรียนการสอนที่เน้น “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นเพียงผู้รับความรู้จากครูเท่านั้น แต่เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และปฏิบัติจริง โดยมีครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้นำทางในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาร์ ยินดีสุข (2561) กล่าวว่า Active Learning เกิดจากการ บูรณาการของปรัชญาพัฒนาการนิยมและทฤษฎีสร้างความรู้ (Constructivism) ซึ่งเน้นการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) และการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะทางความคิดขั้นสูง (Higher-order Thinking Skills) อันได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริงในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) และ วัชรรา เล่าเรียนดี (2560) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุกยังมีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมการทำงานกลุ่ม การสื่อสาร และการมีส่วนร่วม ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ในชั้นเรียน และพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะการที่ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างอย่างมีเหตุผลและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตตรา มุลอินทร์ (2565) ที่ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทราค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ สุธรรมมา และคณะ (2567) ที่ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม พบว่า อยู่ใน ระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดผลประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน มีกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่การศึกษาเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การประเมินจึงมิใช่เพียงการตรวจสอบความรู้ หากแต่เป็นการสะท้อนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริงทั้งในด้านทักษะ ความคิด ความรู้สึก และเจตคติ การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกระบวนการประเมินไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการสะท้อนตนเองเท่านั้น และส่งเสริมทักษะในการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนมีบทบาทในการประเมินผลของตนเองหรือร่วมกันกับเพื่อน ก็เกิดความตระหนักรู้ในศักยภาพของตนเอง และสามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาตนเองต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เจนณรงค์ วิธิติ (2565) ที่กล่าวว่า การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงควรดำเนินการควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถติดตามพัฒนาการของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด และใช้ผลประเมินไปปรับปรุงแผนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล ภูสิงห์และ สุรินทร์ ภูสิงห์ (2567) ที่ศึกษาการศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชัยภูมิ พบว่าสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนเชิงรุกของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดชัยภูมิ การวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรินทร์ เทพนุรักษ์ และ ทิพย์พาพร มหาสินไพศาล (2567) ที่ศึกษา แนวทางการพัฒนาครูเพื่อจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูเพื่อจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง เป็นเพราะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอนจาก “การบอกความรู้” มาเป็น “การสร้างโอกาสให้เรียนรู้” ซึ่งผู้เรียนไม่เพียงรับความรู้จากครูเท่านั้น แต่ยังต้องคิด วิเคราะห์ ทดลอง แก้ปัญหา และประยุกต์ใช้ความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนจึงได้ฝึกทักษะการคิดขั้นสูง (Higher-order Thinking Skills) และพัฒนาทักษะชีวิตควบคู่กันไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อภิवास โพธิ์ตาทอง (2563) ที่กล่าวว่าการลงมือปฏิบัติจริงจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง ผ่านกระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนและครู นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนา “ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์” และ “การสื่อสาร” ซึ่งจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การออกแบบการเรียนรู้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต

1 ยังขาดการออกแบบการเรียนรู้ถือเป็นกระบวนการพื้นฐานและสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในแนวทางของ “การเรียนรู้เชิงรุก” ซึ่งครูไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่ถ่ายทอดความรู้ แต่ต้องวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วม คิดวิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วารินทร์พร ฟันเฟื่องฟู และ อภิवास โพธิตาทอง (2563) ที่กล่าวว่าการออกแบบการเรียนรู้ควรเริ่มจากการวิเคราะห์บริบทผู้เรียน กำหนดจุดประสงค์อย่างชัดเจน เลือกวิธีการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการจัดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญมากที่สุดในการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดการยอมรับ เชื่อมั่น และศรัทธา มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนในการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ วสันต์ สุธรรมมา, อินทร์ จันทร์เจริญ และ ฐิติอาภา ตั้งคำวานิช (2567) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .59$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และสอดคล้องกับ บุญช่วย ศิริเกษ, พิมพ์อร สดเอี่ยม และชิษณพงศ์ ศรีจันทร์ (2567) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.666$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2.4 การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า องค์ประกอบของการจัดการ

สภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ เรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านวิชาการ (X_3) ด้านการบริหารจัดการ (X_2) ตามลำดับ สามารถพยากรณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย หรืออานาจพยากรณ์ร่วมกันร้อยละ 30.20 ($R^2 = 0.302$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.3731 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า “มีตัวแปรพยากรณ์อย่างน้อย 1 ตัวแปร ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1” และมีตัวแปรอานาจพยากรณ์เกินมากกว่าที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ แสดงให้เห็นว่าการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เพราะการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ และด้านวิชาการ ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาภา เจริญรวย (2566) ที่ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่าการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านการบริหารจัดการ และ 3) ด้านวิชาการ ส่งผลต่อทักษะ การเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้ร้อยละ 59.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวนิโลบล เหลาหมี่ (2566) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 พบว่า ตัวแปรด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล (X_5) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) เท่ากับ .680 ค่าสัมประสิทธิ์ การทำนายที่ปรับแก้หรืออานาจพยากรณ์ (Adjusted R^2) เท่ากับ .462 แสดงว่า ตัวแปรด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ได้ร้อยละ 46.20

5.3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

5.3.1.1 จากผลการศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย เขต 1 ด้านบริหารจัดการ เป็นการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสถานศึกษา ทั้งครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้มีการเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาสภาพแวดล้อม และเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกัน นอกจากนี้ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และสามารถแปลงวิสัยทัศน์นั้นให้เป็นแผนงานและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

5.3.1.2 จากผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย เขต 1 การออกแบบการเรียนรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ เช่น การใช้รูปแบบการวางแผนย้อนกลับ (Backward Design) โดยเริ่มจากการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน แล้วออกแบบกิจกรรมและการประเมินให้สอดคล้องกัน ครูควรพิจารณาความเหมาะสมของสื่อและวิธีการเรียนรู้ให้ตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน เช่น การใช้เทคโนโลยีหรือการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ควบคู่กับการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทในการกำกับตนเองมากขึ้น

5.3.1.3 จากผลการศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวม ($r_{xy} = 0.332$) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยอาจจะจัดโครงการ หรืออาจจะใช้วิธีพัฒนาต่างๆ ที่หลากหลาย

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

5.3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

5.3.2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร
สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เลย เขต 1

บรรณานุกรม

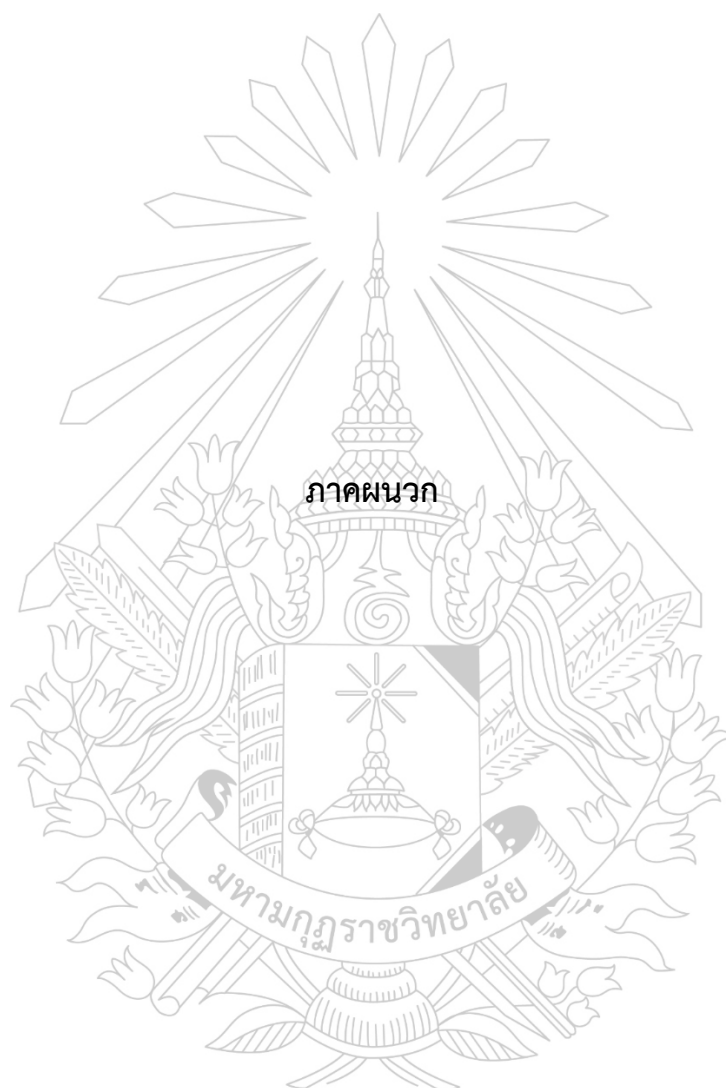
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติยา โพธิสาเกตุด. (2561). การพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เอกชน สังกัด อัครสังฆมณฑลท่าแร่ หนองแสง. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 8(2), 6.
- กษภัทร์ สงวนเครือ. (2562). โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวทาง สะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตรา พันพิพัฒน์, สมชัย วงษ์นายะ และ รัชนีวรรณ บุญอนันต์ (2564). กลยุทธ์การบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2. วารสารชุมชนวิจัยและพัฒนาสังคม.
- จิตตานันท์ สุพรมอินทร์. (2560). การพัฒนาแนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. วารสารบัณฑิตศึกษา 14(67), 10.
- จิราพร เครือแวงมน และธนารัตน์ ศรีผ่องงาม. (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิง รุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. วารสารแสงอีสาน มหาวิทยาลัย มหาภูมิพลราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน.
- ชลธิชา ร่มโพธิ์รี และ วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2562). การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อม ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วารสารการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1).
- ณิศดา ณาภรณ์ฐ. (2558). สภาพแวดล้อมสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- นรา สมประสงค์, และ เสรี ลาขโรจน์. (2550). หน่วยที่ 9 การบริหารสภาพแวดล้อมใน สถานศึกษา. เอกสารการสอนชุด วิชาการจัดการสถานศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- นิพนธ์ วรรณเวช. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษาในสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ ปรัชญา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ.
- นิตยา แก่นพุ่ม. (2563). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียน
กาญจนาภิเษก. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- น้ำทิพย์ งามอานันท์. (2556). สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญช่วย ศิริเกษ, พิมพ์อร สดเอี่ยม, และ ชัยณพพงศ์ ศรีจันทร์. (2567). บทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เลย์ หนองบัวลำภู. วารสารมณีเชษฐาราม.
- ปวีณา โกศลนิช. (2559). ความต้องการจำเป็นของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้สำหรับ
สถานศึกษาเรียนรวมระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วารสาร ศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 10(2), 316-328.
- ประยูร เครื่องกันต์. (2563). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
โรงเรียนชุมชนบ้านเจ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานีเขต
2. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
- ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ. (2550). การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ. (2550). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาล
เมืองนครนายก. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิต
วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ. (2555). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียน เทศบาล
สังกัดเทศบาลเมืองนครนายก. ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ.
- ปริญญ พรมภาสิต. (2559). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระนิกร ขนติสมปโน และคณะ. (2563). การบริหารสภาพแวดล้อมทางการศึกษาตามหลักสัปปายะ
4 สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาจุฬาลงกรณ์.
- พระครูใบฎีกาณพล เขมโก (ชูโตศรี). (2562). อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการ
เรียนรู้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร 10(1), 192-198.

- พัชรภรณ์ โพธิสัย. (2558). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาคำใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์วิทย์ ใจสุข. (2560). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิรพล ขำนาญกุล และ บรรจบ บุญจันทร์. (2567). แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย.
- แพรวฟ้า ไชยสิทธิ์ และอำนวยการ ท่องโปร่ง. (2567). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น.
- มยุรี สิงห์โทะราช. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนตามความรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัย นเรศวร.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2560). การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุภาลัย มะลิซ้อน. (2563). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่. (2561). รูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมเชิงพุทธในสถานศึกษา. วารสารมหาจุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 164-181.
- วสันต์ สุธรรมมา อินทร์ จันทร์เจริญ และ ฐิติอาภา ตั้งคำวานิช. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดพะเยา. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์.
- วิจิต เทพประสิทธิ์. (2558). การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์ การพิมพ์
- วิชาญ สุวรรณวงศ์. (2549). การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 2 ตามการรับรู้ของครู. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชาญ สุวรรณวงศ์. (2550). การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 2 ตามการรับรู้ของครู. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วิมลมาศ พุบินทร์ และณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2558).การพัฒนาแบบวัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในห้องเรียนระดับประถมศึกษา.วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิริยา ทองเรือง. (2567).การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นนครราชสีมา เขต 1. วารสาร มจร สุรนารีสาร.
- วิชานา อับดุลละ และวุฒิชัย เนียมเทศ. (2563).การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 “แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ”.วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2563
- วารินทร์พร พันเพ็ญ. (2563).สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาวิชาชีพครู.วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์(มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์).
- ศักดิ์รินทร์ นิลรัตน์ศิริกุล. (2563). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก : กรณีศึกษาสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สาคร มหาหงษ์. (2559). การบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4.วารสารวิชาการแพรวา กาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 574-589.
- สุจิตตรา มูลอินทร์. (2565).คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เชียงใหม่.วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย.
- สุภัทรา ภูษิตรัตนวลี. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุทธิรัตน์ แซ่ม้อย และคณะ. (2562).ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารงานโรงเรียนกับประสิทธิผลของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 11.วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สุนทรียา บุญตา และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2564). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารการบริหารการศึกษา,
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กสร มัยจิน. (2559). *การสร้างความสุขด้วยจิตวิทยาเชิงบวก*. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. ปีที่ 24 (4) : 677-678.
- อภิบาล สุวรรณโคตร. (2563). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ สถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2. วารสาร มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 7(7), 74-86.
- อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย. (2563). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์,
- อภิवास โพธิทาทอง. (2563). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วิทยานิพนธ์ ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อันธิกา ฉลาดธัญญกิจ. (2555). การวิเคราะห์องค์ประกอบความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต: การวิจัยและประเมินผล). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- อารียา สตาร์ตัน. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2545). สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- Astin, A. W. (1985). Achieving educational excellence: A critical assessment of priorities and practices in higher education. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Fink, L. D. (2003). Creating significant learning experiences: An integrated approach to designing college courses. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). Promoting active learning: Strategies for the college

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1) ผศ.เอกภูมิ อี้มอก

การศึกษา

ปริญญามหาบัณฑิต (สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ)

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

2) ผศ.ดร.วิชณพงษ์ ศรีจันทร์

การศึกษา

ปริญญาดุษฎีบัณฑิต

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตศรีล้านช้าง

3) ดร.กรรณิกา ไวโสภา

การศึกษา

ปริญญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา)

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตศรีล้านช้าง

4) ดร.สุจิตรา ไชโยแสง

การศึกษา

ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา)

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนเชียงกลมวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย
หนองบัวลำภู

5) นางรัชดา สืบผาง

การศึกษา

ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาบริหารการศึกษา)

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านเชียงกลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๒๑๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

๒๐ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผศ. เอกภูมิ อิ่มอก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ด้วย นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑” โดยมี ผศ.ดร.จักรกฤษณ์ โพคาพล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพราเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิวาธิ์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖

นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู ผู้วิจัย โทร. ๐๘๘-๓๒๖๑๘๓๘

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๒๑๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

๒๐ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร. สุจิตรา ไชโยแสง ผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงกลมวิทยา

ด้วย นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑” โดยมี ผศ.ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทิวชิธเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖

นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู ผู้วิจัย โทร. ๐๘๘-๓๒๖๑๘๓๘

ที่ อว ๗๔๑๘/ว ๒๑๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

๒๐ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร นางรัชดา สืบผาง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านเชียงกลม

ด้วย นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑” โดยมี ผศ.ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระสุทธิวิชิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖

นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู ผู้วิจัย โทร. ๐๘๘-๓๒๖๑๘๘๓๘

ภาคผนวก ค ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการประเมินความสอดคล้องและความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา (Index of Consistency: IOC) เรื่อง การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ข้อ	สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษา ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา) ☐ ครูผู้สอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	ขนาดโรงเรียน ☐ ขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา) ☐ ขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120-719 คน) ☐ ขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720-1,679 คน) ☐ ขนาดใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ☐ น้อยกว่า 10 ปี ☐ 10 - 20 ปี ☐ มากกว่า 20 ปี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	การจัดการสภาพแวดล้อม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ									
1	ผู้บริหารมีการปรับปรุง สภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และเกื้อกูลต่อการจัดการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัด ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่ เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สะอาด เป็นระเบียบ และพร้อมใช้ งาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการ จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และ เทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับการ เรียนรู้ทั้งในระบบออนไลน์และ ออนไลน์ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ ทุกที่ทุกเวลา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการ พัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ตามความต้องการที่ หลากหลายของผู้เรียน เช่น ห้องสมุด ห้องเรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการ บำรุงรักษาอุปกรณ์และสื่อการ เรียนการสอนให้มีคุณภาพอยู่ เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	การจัดการสภาพแวดล้อม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล	
		1	2	3	4	5				
การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการ										
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนด บทบาทหน้าที่และแนวปฏิบัติของ บุคลากรอย่างชัดเจน เพื่อให้ การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง	
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน ปฏิบัติงาน ติดตาม และประเมินผล การทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำ ผลมาพัฒนาการดำเนินงานให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง	
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรร งบประมาณที่เพียงพอและ เหมาะสมในการส่งเสริมกิจกรรม การเรียนรู้ต่างๆ ที่สอดคล้องกับ เป้าหมายการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง	
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้าง บรรยากาศและความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคลากรในองค์กร ส่งเสริม การทำงานร่วมกันเป็นทีม และการ บริหารแบบมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง	
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการ ส่งเสริมและสนับสนุนขวัญกำลังใจ ให้แก่บุคลากร เพื่อสร้างแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ของการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง	

ข้อ	การจัดการสภาพแวดล้อม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านวิชาการ									
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบ การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและ เหมาะสมกับผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
7	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมและแสดง ความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ใน กระบวนการเรียนการสอน เพื่อ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และ การแก้ปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและ ภายนอกห้องเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน เพื่อเพิ่มประสบการณ์ตรง ให้แก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัย สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียนและการ เปลี่ยนแปลงของสังคม	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการวัด และประเมินผลที่หลากหลาย ครอบคลุมการพัฒนาผู้เรียนอย่าง รอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ ทักษะ ชีวิต และความเป็นพลเมืองที่มี คุณภาพ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ข้อ	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การออกแบบการเรียนรู้									
1	ครูมีการศึกษาวิเคราะห์บริบทของ ผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานใน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับความสามารถและ ความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	ครูมีการกำหนดองค์ประกอบของ กิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน โดยระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และขั้นตอนการจัด กิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	ครูมีการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการ สอนที่หลากหลายและเหมาะสม กับเนื้อหา รวมถึงการจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการ เรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	ครูมีการกำหนดแนวทางการวัด และประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยใช้ วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	ครูมีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย ทันสมัย และเข้าถึงได้ ง่าย เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของ ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง									
6	ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
7	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหา	0	+1	+1	+1	0	3	0.60	สอดคล้อง
8	ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
9	ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการทดลองสำรวจตรวจสอบ และค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่จากประสบการณ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
10	ครูมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน คอยให้คำแนะนำ กระตุ้นการคิด และให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี									
11	ครูมีความสามารถในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้และความแตกต่างของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
12	ครูมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิจารณญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมและปลอดภัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
13	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
14	ครูสามารถผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
15	ครูมีทักษะในการออกแบบและสร้าง นวัตกรรมทางการศึกษาที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครู	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้									
16	ครูมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
17	ครูดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
18	ครูประเมินผลจากระบวนการปฏิบัติงานและผลงานที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ในสภาพที่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
19	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับผลการประเมิน เพื่อให้ผู้เรียนทราบจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
20	ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการ Try-out

ที่ อว ๗๔๑๘/ว ๒๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องการวิจัย (Try out)

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านเชียงกลม

ด้วย นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑” โดยมี ผศ.ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคลากรในสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นักศึกษาสร้างขึ้น รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทิวาธิ์, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖

นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู ผู้วิจัย โทร. ๐๘๘-๓๒๖๑๘๓๘

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๒๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องการวิจัย (Try out)

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยผกุกุด

ด้วย นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑” โดยมี ผศ.ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคลากรในสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นักศึกษาสร้างขึ้น รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธีวชิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖

นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู ผู้วิจัย โทร. ๐๘๘-๓๒๖๑๘๓๘

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๒๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องการวิจัย (Try out)

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคอนสา

ด้วย นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑” โดยมี ผศ.ดร.จักรกฤษณ์ โทดาพล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคลากรในสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นักศึกษาสร้างขึ้น รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธีวชิรเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสาน

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐๔๒-๘๑๔๖๑๖

นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู ผู้วิจัย โทร. ๐๘๘-๓๒๖๑๘๓๘

ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability Analysis)

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ (r) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
เรื่อง การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ตอนที่ 2 การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา

การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1. ด้านกายภาพ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.929 – 0.936 ค่าความเชื่อมั่นรายด้านเท่ากับ 0.493	1	0.934
	2	0.929
	3	0.936
	4	0.931
	5	0.931
2. ด้านบริหารจัดการ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.929 - 0.932 ค่าความเชื่อมั่นรายด้านเท่ากับ 0.734	6	0.932
	7	0.931
	8	0.931
	9	0.932
	10	0.929
3. ด้านวิชาการ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.930 - 0.931 ค่าความเชื่อมั่นรายด้านเท่ากับ 0.694	11	0.930
	12	0.930
	13	0.931
	14	0.930
	15	0.931
ค่าความเชื่อมั่น		0.838

ตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1. การออกแบบการเรียนรู้ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.862-0.895 ค่าความเชื่อมั่นรายด้านเท่ากับ 0.771	1	0.877
	2	0.880
	3	0.862
	4	0.875
	5	0.878
2. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือ	6	0.903

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
ปฏิบัติจริง ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.893 - 0.913 ค่าความเชื่อมั่นรายด้านเท่ากับ 0.762	7	0.901
	8	0.913
	9	0.900
	10	0.901
3. การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยี ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.869 - 0.900 ค่าความเชื่อมั่นรายด้านเท่ากับ 0.736	11	0.889
	12	0.873
	13	0.873
	14	0.893
	15	0.900
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.834 - 0.864 ค่าความเชื่อมั่นรายด้านเท่ากับ 0.710	16	0.851
	17	0.834
	18	0.844
	19	0.848
	20	0.836
ค่าความเชื่อมั่น		0.916

ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง

เรื่อง การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 คำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อสรุปการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและสมบูรณ์จะช่วยให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความถูกต้อง

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาช่วยตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ และความถูกต้องของการวิจัย แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ปรเมษฐ์ บุญเชิดชู

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

2. ตำแหน่ง

- ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
(ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา)
☐ ครูผู้สอน

3. ขนาดโรงเรียน

- ☐ โรงเรียนขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา)
☐ โรงเรียนขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120-719 คน)
☐ โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720-1,679 คน)
☐ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป)

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

- ☐ น้อยกว่า 10 ปี
☐ 10 - 20 ปี
☐ มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของท่านในแต่ละข้อว่าอยู่ในระดับใดโดยพิจารณาจากเกณฑ์ ต่อไปนี้

5 หมายถึง	การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา	อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา	อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา	อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา	อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การจัดการสภาพแวดล้อม ด้านกายภาพ						
0	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดภูมิทัศน์ สวนหย่อม และปลูกต้นไม้ดอกไม้ให้ร่มรื่นสวยงาม เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	✓				

จากตัวอย่างแสดงว่า

ข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดภูมิทัศน์ สวนหย่อม และปลูกต้นไม้ดอกไม้ให้ร่มรื่นสวยงาม เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มากที่สุด

ข้อ	การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านกายภาพ						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดภูมิทัศน์ สวนหย่อม และปลูกต้นไม้ดอกไม้ให้ร่มรื่นสวยงาม เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สะอาด เป็นระเบียบ และพร้อมใช้งาน					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับการเรียนรู้ทั้งในระบบออนไลน์และออนไลน์ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยที่ชัดเจนสำหรับผู้เรียนในการใช้อาคารเรียนและห้องปฏิบัติการต่างๆ					
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยสำหรับผู้เรียน ครู และบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงแผนรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน					
ด้านการบริหารจัดการ						
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวปฏิบัติของบุคลากรอย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ					
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนปฏิบัติงาน ติดตาม และประเมินผลการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลมาพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอและเหมาะสมในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษา					
9	บริหารสถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในองค์กร ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม และการบริหารแบบมีส่วนร่วม					
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการส่งเสริมและสนับสนุนขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้					
ด้านวิชาการ						
11	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					

ข้อ	การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
12	แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา					
13	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อเพิ่มประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน					
14	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม					
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ครอบคลุมการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ					

ตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติของท่านในแต่ละข้อว่าอยู่ในระดับใด โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การออกแบบการเรียนรู้						
0	ครูมีการศึกษาวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน	✓				

จากตัวอย่างแสดงว่า

ข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องระดับความคิดเห็นเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผล 5 หมายถึง ครูมีการศึกษาวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน มากที่สุด

ข้อ	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การออกแบบการเรียนรู้						
1	ครูมีการศึกษาวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน					
2	ครูมีการกำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน โดยระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด					
3	ครูมีการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหา รวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)					
4	ครูมีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด					
5	ครูมีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทันสมัย และเข้าถึงได้ง่าย เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน					
การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติจริง						
6	ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้					
7	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหา					
8	ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
9	ผู้เรียนมีโอกาสนำเสนอ ทดลอง สำรวจตรวจสอบ และค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่จากประสบการณ์					

ข้อ	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
10	ครูมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียน คอยให้คำแนะนำ กระตุ้นการคิด และให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน					
การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี						
11	ครูมีความสามารถในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้และความแตกต่างของผู้เรียน					
12	ครูมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิจาร์ณญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมและปลอดภัย					
13	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					
14	ครูสามารถผลิตสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					
15	ครูมีทักษะในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และความต้องการของผู้เรียน					
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
25	ครูมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร					
26	ครูดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียน					
27	ครูประเมินผลจากกระบวนการปฏิบัติงานและผลงานที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ในสภาพที่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน					
28	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับผลการประเมิน เพื่อให้ผู้เรียนทราบจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาของตนเอง					
29	ครูนำผลการประเมินไปใช้ในการเปลี่ยนแปลง					

ข้อ	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์สำหรับการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล

ที่ อว ๗๙๑๘/๒๕๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

๑ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑” โดยมี ผศ.ดร.จักรกฤษณ์ โพดาพล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านโปรดอนุญาตให้ นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู นำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปเก็บข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อมูลที่สมบูรณ์แบบในรูปเล่มวิทยานิพนธ์ต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบ

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระสุทิวชิธเมธี, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

QR Code แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

นายประเมษฐ์ บุญเชิดชู

โทร. ๐๘๘-๓๒๖๑๘๓๘

ภาคผนวก ซ ค่าถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

Variables Entered/Removed^a

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ด้านวิชาการ	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
2	ด้านบริหารจัดการ	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
3	ด้านกายภาพ	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).

a. Dependent Variable: การออกแบการเรียนรู้

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.687 ^a	.472	.470	.31976
2	.708 ^b	.501	.498	.31124
3	.713 ^c	.508	.503	.30967

a. Predictors: (Constant), ด้านวิชาการ

b. Predictors: (Constant), ด้านวิชาการ, ด้านบริหารจัดการ

c. Predictors: (Constant), ด้านวิชาการ, ด้านบริหารจัดการ, ด้านกายภาพ

ANOVA^aANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	27.326	1	27.326	267.252	.000 ^b
	Residual	30.572	299	.102		
	Total	57.897	300			
2	Regression	29.030	2	14.515	149.836	.000 ^c
	Residual	28.868	298	.097		
	Total	57.897	300			
3	Regression	29.416	3	9.805	102.246	.000 ^d
	Residual	28.482	297	.096		
	Total	57.897	300			

a. Dependent Variable: การออกแบการเรี้นรู้

b. Predictors: (Constant), ด้านวิชาการ

c. Predictors: (Constant), ด้านวิชาการ, ด้านบริหารจัดการ

d. Predictors: (Constant), ด้านวิชาการ, ด้านบริหารจัดการ, ด้านกายภาพ

Coefficients^aCoefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1.357	.177		7.652	.000
	ด้านวิชาการ	.683	.042	.687	16.348	.000
2	(Constant)	1.037	.189		5.499	.000
	ด้านวิชาการ	.520	.056	.523	9.246	.000
	ด้านบริหารจัดการ	.240	.057	.237	4.194	.000
3	(Constant)	.790	.225		3.515	.001
	ด้านวิชาการ	.481	.059	.484	8.141	.000
	ด้านบริหารจัดการ	.207	.059	.205	3.503	.001
	ด้านกายภาพ	.128	.064	.105	2.006	.046

a. Dependent Variable: การออกแบการเรี้นรู้

Excluded Variables^a**Excluded Variables^a**

Model		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics Tolerance
1	ด้านกายภาพ	.155 ^b	3.030	.003	.173	.660
	ด้านบริหารจัดการ	.237 ^b	4.194	.000	.236	.523
2	ด้านกายภาพ	.105 ^c	2.006	.046	.116	.610

a. Dependent Variable: การออกแบบการเรียนรู้

b. Predictors in the Model: (Constant), ด้านวิชาการ

c. Predictors in the Model: (Constant), ด้านวิชาการ, ด้านบริหารจัดการ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	นายปรเมษฐ์ บุญเชิดชู
วัน เดือน ปี เกิด	4 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2541
สถานที่เกิด	จังหวัดเลย
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ที่อยู่ปัจจุบัน	207 หมู่ 4 ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลยจังหวัดเลย 42000
ผลงานตีพิมพ์	-
รางวัลที่ได้รับ	-

